

KRAŠ
dioničko društvo, Zagreb

**Godišnji financijski izvještaji i
Izvešće neovisnog revizora
za 2019. godinu**

S A D R Ž A J

	<u>Stranica</u>
Odgovornost za godišnje financijske izvještaje	1
Izvješće neovisnog revizora	2 - 9
Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti	10
Izvještaj o financijskom položaju / Bilanca	11
Izvještaj o novčanim tokovima	12– 13
Izvještaj o promjenama kapitala	14
Bilješke uz godišnje financijske izvještaje	15 - 60

ODGOVORNOST ZA GODIŠNJE FINACIJSKE IZVJEŠTAJE

Uprava društva **KRAŠ d.d.**, Zagreb, Ravnice 48 ("Društvo") je dužna osigurati da godišnji financijski izvještaji Društva za 2019. godinu budu sastavljeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu (NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18) i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja ("MSFI") koji su utvrđeni od Europske komisije i objavljeni u službenom listu Europske unije, tako da pružaju istinit i objektivan prikaz financijskog stanja, rezultata poslovanja, novčanih tokova i promjena kapitala Društva za to razdoblje.

Na temelju provedenih istraživanja, Uprava Društva opravdano očekuje da Društvo ima odgovarajuća sredstva za nastavak poslovanja u doglednoj budućnosti. Sukladno tomu, Uprava Društva je izradila godišnje financijske izvještaje pod pretpostavkom neograničenosti vremena poslovanja Društva.

Pri izradi godišnjih financijskih izvještaja Uprava Društva je odgovorna za:

- odabir i potom dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika u skladu s važećim standardima financijskog izvještavanja;
- davanje razumnih i razboritih prosudbi i procjena;
- izradu godišnjih financijskih izvještaja uz pretpostavku o neograničenosti vremena poslovanja, osim ako je pretpostavka neprimjerena.

Uprava Društva je odgovorna za vođenje ispravnih računovodstvenih evidencija, koje će u bilo koje doba s prihvatljivom točnošću odražavati financijski položaj, rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene kapitala Društva, kao i njihovu usklađenost sa Zakonom o računovodstvu (NN 78/15, 134/15, 120/16 i 116/18) i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja ("MSFI") koji su utvrđeni od Europske komisije i objavljeni u službenom listu Europske unije. Uprava je također odgovorna za čuvanje imovine Društva, pa stoga i za poduzimanje opravdanih mjera da bi se spriječile i otkrile prijevare i ostale nezakonitosti.

Potpisano u ime Uprave:

Damir Bulić
predsjednik Uprave

Dinko Klepo
član Uprave

Alen Varenina
član Uprave

KRAŠ d.d.
Ravnice 48
10 000 Zagreb
Republika Hrvatska

13. ožujka 2020. godine

IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA

Dioničarima društva KRAŠ d.d., Zagreb

Izvešće o reviziji godišnjih financijskih izvještaja

Mišljenje

Obavili smo reviziju godišnjih financijskih izvještaja društva KRAŠ d.d. Zagreb, Ravnice 48 (Društvo), koji obuhvaćaju Izvještaj o financijskom položaju (Bilancu) na 31. prosinca 2019. godine, Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, Izvještaj o novčanim tokovima i Izvještaj o promjenama kapitala za tada završenu godinu te Bilješke uz godišnje financijske izvještaje, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi godišnji financijski izvještaji *istinito i fer prikazuju* financijski položaj Društva na 31. prosinca 2019. godine, financijsku uspješnost i novčane tokove Društva za tada završenu godinu u skladu sa Zakonom o računovodstvu i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja („MSFI“) koji su utvrđeni od Europske komisije i objavljeni u službenom listu Europske unije.

Osnova za Mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Zakonom o računovodstvu, Zakonom o reviziji i Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem Izvešću neovisnog revizora u *odjeljku o revizorovim odgovornostima za reviziju godišnjih financijskih izvještaja*. Neovisni smo od Društva u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe (IESBA Kodeks) i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Isticanje pitanja

/i/ Skrećemo pozornost na Bilješku 48. /i/ Događaji nakon datuma Izvještaja o financijskom položaju / Bilance u kojoj je objavljena namjera Društva o pokretanju postupka pripajanja ovisnog društva KRAŠ-TRGOVINA d.o.o., Zagreb. Sukladno odluci Uprave Društva od 21. siječnja 2020. godine, društvo KRAŠ-TRGOVINA d.o.o., Zagreb poslovati će do kraja 2020. godine, a nakon toga će biti pripojeno Društvu. Naše mišljenje nije modificirano u vezi s tim pitanjem.

ii/ Skrećemo pozornost na Bilješku 48. /ii/ Događaji nakon datuma Izvještaja o financijskom položaju / Bilance u kojoj su objavljene informacije vezano za utjecaj pandemije COVID-19 na poslovanje Društva i njihovom utjecaju na financijske rezultate i financijski položaj Društva za 2019. i 2020. godinu. Naše mišljenje nije modificirano u vezi s tim pitanjem.

iii/ Skrećemo pozornost na Bilješku 48./iii/ Događaji nakon datuma Izvještaja o financijskom položaju / Balance u kojoj je objavljeno da su temeljem Rješenja Komisije za hartije od vrijednosti Republike Srpske datirano 12. veljače 2020. godine Kraš d.d., Zagreb i Mesna industrija braće Pivac d.o.o., Vrgorac kao osobe koje zajednički djeluju u postupku podnošenja ponude za preuzimanje ovisnog društva MIRA a.d. Prijedor, Bosna i Hercegovina. Naše mišljenje nije modificirano u vezi s tim pitanjem.

/iv/ Društvo je izradilo konsolidirane godišnje financijske izvještaje Društva, te radi boljeg razumijevanja poslovanja Društva u cjelini, korisnici trebaju čitati konsolidirane godišnje financijske izvještaje Društva povezano s ovim godišnjim financijskim izvještajima.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja jesu ona pitanja koja su bila, po našoj profesionalnoj prosudbi, od najveće važnosti u našoj reviziji godišnjih financijskih izvještaja tekućeg razdoblja i uključuju prepoznate najznačajnije rizike značajnog pogrešnog prikazivanja uslijed pogreške ili prijevare s najvećim učinkom na našu strategiju revizije, raspored raspoloživih naših resursa i utrošak vremena angažiranog revizijskog tima. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije godišnjih financijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Utvdili smo da su niže navedena pitanja ključna revizijska pitanja koje treba objaviti u našem Izvješću neovisnog revizora.

Prva primjena MSFI 16 Najmovi	
Društvo je priznalo imovinu s pravom uporabe u iznosu od 6.382 tisuće kuna te obveze s osnova najma u iznosu od 6.438 tisuća kuna za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. te je primijenilo preinačeni retrospektivni pristup pri početnom priznavanju imovine i obveza.	
Ključno revizijsko pitanje	Kako smo adresirali ključno revizijsko pitanje
<p>MSFI 16 zamjenjuje postojeći standardni MRS 17 i određuje kako subjekti trebaju priznati, mjeriti, prezentirati i objaviti najmove. Standard nudi jedinstveni računovodstveni model koji zahtijeva da najmoprimac prizna imovinu i obveze za sve najmove, osim ako je rok najma 12 mjeseci ili manje ili osnovna imovina ima malu vrijednost. Primjena MSFI-ja 16 smatra se ključnim revizijskim pitanjem zbog prosudbi potrebnih pri utvrđivanju temeljnih ključnih pretpostavki i značajnosti iznosa imovine i obveza proizašlih iz prve primjene MSFI 16.</p> <p>Za dodatne informacije vidjeti bilješku 2.5., 2.22., 19. i 35. uz godišnje financijske izvještaje.</p>	<p>Naše revizorske procedure vezane za ovo područje, između ostalog, uključivale su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • provjerili smo da li su ugovori o najmu pravilno kvalificirani u skladu sa MSFI 16 usporedbom reprezentativnog uzorka s originalnim ugovorom ili drugim pratećim informacijama i provjerili matematičku točnost izračuna MSFI-ja 16 za svaki uzorak najma ponovnim izračunom, • procijenili smo prikladnost diskontnih stopa primijenjenih u određivanju iznosa sadašnje obveze najma, • provjerili smo jesu li objave u financijskim izvještajima dostatne i prikladne s obzirom na zahtjeve MRS-a 8 Računovodstvene politike, promjene u računovodstvenim procjenama i pogreške. <p>Uvjerili smo se da je prezentacija, mjerenje i objavljivanje prve primjene MSFI-ja 16 obavljena u skladu sa zahtjevima MSFI 16.</p>

Ulaganje u nekretnine	
<p>Društvo je za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. iskazalo ulaganja u nekretnine u iznosu od 73.319 tisuća kuna te priznalo prihode od svođenja na fer vrijednost u iznosu od 2.432 tisuće kuna. Društvo je također zbog promjene namjene imovine sa nekretnina koje se koriste za vlastite potrebe i poslovanje na ulaganje u nekretnine iskazalo revalorizacijsku rezervu u iznosu od 13.803 tisuće kuna i odgođenu poreznu obvezu u iznosu od 3.030 tisuća kuna.</p>	
Ključno revizijsko pitanje	Kako smo adresirali ključno revizijsko pitanje
<p>Vrednovanje ulaganja u nekretnine je značajno pitanje za našu reviziju zbog značajnosti iznosa i složenog procesa vrednovanja.</p> <p>Vrednovanje se provodi u skladu s MRS-om 40 / MSFI 13 i provode ga vanjski procjenitelji.</p> <p>Za dodatne informacije vidjeti bilješke 2.16., 2.28., 4., i 20. uz godišnje financijske izvještaje.</p>	<p>Naše revizorske procedure vezane za ovo područje, između ostalog, uključivale su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • provjerili smo da li je računovodstveno evidentiranje procjena u skladu sa zahtjevima MRS-a 40 „Ulaganje u nekretnine“, • analizirali smo procjene vrijednosti nekretnina (usporedba ključnih inputa, procjena objektivnosti, kompetentnosti i neovisnosti ovlaštenog procjenitelja, • razmotrili smo objektivnost, neovisnost i stručnost vanjskih procjenitelja, • provjerili smo prikladnost objavljivanja koja se odnose na pretpostavke, jer smatramo da bi one mogli biti važni korisnicima financijskih izvještaja s obzirom na nesigurnost procjene i osjetljivost procjena. <p>Našim revizorskim postupcima uvjerali smo se da su ulaganja u nekretnine evidentirana u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja i odgovarajuće objavljena u godišnjim financijskim izvještajima.</p>

Potencijalne obveze po osnovu započetih sudskih sporova	
Društvo za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. nema iskazana rezerviranja za sudske sporove i potencijalne obveze.	
Ključno revizijsko pitanje	Kako smo adresirali ključno revizijsko pitanje
<p>Tijekom redovnog poslovanja Društva, može se pojaviti potencijalna izloženost po sudskim sporovima. Svaka iskazana obveza ili objavljena nepredviđena obveza, odnosno ne iskazivanje istih u financijskim izvještajima je inherentno neizvjesna i ovisi o nizu značajnih pretpostavki i prosudbi. Riječ je o potencijalno značajnim iznosima kod kojih je određivanje iznosa za iskazivanje i objavljivanje u financijskim izvještajima, ukoliko je primjenjivo, podložno subjektivnoj procjeni. Zbog svega navedenog, navedeno područje smatramo ključnim revizijskim pitanjem.</p> <p>Za povezane objave u pripadajućim godišnjim financijskim izvještajima vidjeti bilješke 2.24, 2.27. i 47./i/.</p>	<p>Naše revizorske procedure vezane za ovo područje, između ostalog, uključivale su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaprimanje i analiziranje odgovora odvjetnika na naše pisane upite upućene odvjetnicima, • kritičko preispitivanje korištenih pretpostavki i procjena koje se odnose na tužbene zahtjeve. Navedeno uključuje procjenu vjerojatnosti nastanka nepovoljnih ishoda sudskih postupaka te pouzdanost procjene s njima povezanih iznosa obveze; <p>Na temelju provedenih postupaka zaključili smo da procjene Uprave vezana za ove potencijalne obveze utemeljene i potkrijepljene odgovarajućom dokumentacijom.</p>

Ostala pitanja

Reviziju godišnjih financijskih izvještaja Društva za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. obavilo je revizorsko društvo BDO Croatia d.o.o., Zagreb koje je u svom Izvješću neovisnog revizora od dana 15. ožujka 2019. godine iskazalo nemodificirano mišljenje o tim godišnjim financijskim izvještajima.

Ostale informacije u Godišnjem izvješću

Uprava Društva je odgovorna za ostale informacije. Ostale informacije sadrže informacije uključene u Godišnje izvješće, ali ne uključuju godišnje financijske izvještaje i naše Izvješće neovisnog revizora o njima.

Naše mišljenje o godišnjim financijskim izvještajima ne obuhvaća ostale informacije, osim u razmjeru u kojem je to izričito navedeno u dijelu našeg Izvješća neovisnog revizora pod naslovom Izvješće o usklađenosti s ostalim zakonskim ili regulatornim zahtjevima, i mi ne izražavamo bilo koji oblik zaključka s izražavanjem uvjerenja o njima.

U vezi s našom revizijom godišnjih financijskih izvještaja, naša je odgovornost pročitati ostale informacije i razmotriti jesu li ostale informacije značajno proturječne godišnjim financijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenim tijekom obavljanja revizije ili se drugačije čini da su značajno pogrešno prikazane. Ako, temeljeno na poslu kojeg smo obavili, zaključimo da postoji značajni pogrešni prikaz tih ostalih informacija, od nas se zahtijeva da izvijestimo tu činjenicu. U tom smislu mi nemamo nešto za izvijestiti.

Odgovornosti Uprave Društva i onih koji su zaduženi za upravljanje za godišnje financijske izvještaje

Uprava Društva je odgovorna za sastavljanje godišnjih financijskih izvještaja koji daju istinit i fer prikaz u skladu s MSFI-ima koji su utvrđeni od Europske komisije i objavljeni u službenom listu Europske unije, i za one interne kontrole za koje Uprava Društva odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja godišnjih financijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške.

U sastavljanju godišnjih financijskih izvještaja, Uprava Društva je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Društva da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako Uprava Društva ili namjerava likvidirati Društvo ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje procesa financijskog izvještavanja kojeg je ustanovilo Društvo.

Revizorove odgovornosti za reviziju godišnjih financijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li godišnji financijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške i izdati Izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viša razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbroju, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih godišnjih financijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza godišnjih financijskih izvještaja, zbog prijevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prijevare može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.

- stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Društva.
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava Društva.
- zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi Uprava Društva i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Društva da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem Izvješću neovisnog revizora na povezane objave u godišnjim financijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg Izvješća neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Društvo prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju.
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj godišnjih financijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li godišnji financijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tijekom naše revizije.

Mi također dajemo izjavu onima koji su zaduženi za upravljanje da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s neovisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utječu na našu neovisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim zaštitama.

Između pitanja o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za upravljanje, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji godišnjih financijskih izvještaja tekućeg razdoblja i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem Izvješću neovisnog revizora, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba priopćiti u našem Izvješću neovisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice priopćavanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog priopćavanja.

Izvešće o drugim zakonskim zahtjevima

Izvešće temeljem zahtjeva iz Uredbe (EU) br. 537/2014

1. Na dan 31. svibnja 2019. godine imenovala nas je Skupština Društva temeljem prijedloga Nadzornog odbora Društva da obavimo reviziju godišnjih financijskih izvještaja za 2019. godinu.
2. Na datum ovog izvješća neprekinuto smo angažirani u obavljanju zakonske revizije Društva od revizije godišnjih financijskih izvještaja Društva za 2019. godinu do revizije godišnjih financijskih izvještaja Društva za 2019. godinu što ukupno iznosi 1 godinu.
3. Osim pitanja koja smo u našem izvješću neovisnog revizora naveli kao ključna revizijska pitanja unutar podnaslova Izvešće o reviziji godišnjih financijskih izvještaja nemamo nešto za izvijestiti u vezi s točkom (c) članka 10. Uredbe (EU) br. 537/2014.
4. Našom zakonskom revizijom godišnjih financijskih izvještaja Društva za 2019. godinu sposobni smo otkriti nepravilnosti, uključujući i prijevaru sukladno Odjeljku 225.,. Reagiranjem na nepoštivanje zakona i regulativa IESBA Kodeksa koji od nas zahtijeva da pri obavljanju revizijskog angažmana sagledamo je li Društvo poštivalo zakone i regulative za koje je opće priznato da imaju izravni učinak na određivanje značajnih iznosa i objava u njegovim godišnjim financijskim izvještajima, kao i druge zakone i regulative koji nemaju izravni učinak na određivanje značajnih iznosa i objava u njegovim godišnjim financijskim izvještajima, ali poštivanje kojih može biti ključno za operativne aspekte poslovanja Društva, njegovu sposobnost da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem ili da izbjegne značajne kazne.

Osim u slučaju kada naiđemo na, ili saznamo za, nepoštivanje nekog od prethodno navedenih zakona ili regulativa koje je očigledno beznačajno, prema našoj prosudbi njegovog sadržaja i njegovog utjecaja, financijskog ili drugačijeg, za Društvo, njegove dionike i širu javnost, dužni smo o tome obavijestiti Društvo i tražiti da istraži taj slučaj i poduzme primjerene mjere za rješavanje nepravilnosti te za sprečavanje ponovnog pojavljivanja tih nepravilnosti u budućnosti.

Ako Društvo sa stanjem na datum revidirane bilance ne ispravi nepravilnosti temeljem kojih su nastali pogrešni prikazi u revidiranim godišnjim financijskim izvještajima koji su kumulativno jednaki ili veći od iznosa značajnosti za financijske izvještaje kao cjelinu od nas se zahtijeva da modificiramo naše mišljenje u Izvješću neovisnog revizora.

U reviziji godišnjih financijskih izvještaja Društva za 2019. godinu odredili smo značajnost za financijske izvještaje kao cjelinu u iznosu od 10.500 tisuća kuna što predstavlja približno 1,2% od ostvarenog prihoda od prodaje za 2019. godinu s obzirom na značajne fluktuacije dobiti prije poreza u tekućem i prijašnjim razdobljima.

5. Naše revizijsko mišljenje dosljedno je s dodatnim izvješćem za revizijski odbor Društva o sukladno odredbama iz članka 11. Uredbe (EU) br. 537/2014.

6. Tijekom razdoblja između početnog datuma revidiranih godišnjih financijskih izvještaja Društva za 2019. godinu i datuma ovog izvješća nismo Društvu pružili zabranjene nerezorske usluge i nismo u poslovnoj godini prije prethodno navedenog razdoblja pružali usluge osmišljavanja i implementacije postupaka internih kontrola ili upravljanja rizicima povezanih s pripremom i/ili kontrolom financijskih informacija ili osmišljavanja i implementacije tehnoloških sustava za financijske informacije, te smo u obavljanju revizije sačuvali neovisnost u odnosu na Društvo.

Izvješće temeljem zahtjeva iz Zakona o računovodstvu

1. Uprava Društva odgovorna je za sastavljanje Izvješća posloводства Društva kao sastavnog dijela Godišnjeg izvješća Društva, te smo u obvezi izraziti mišljenje o usklađenosti Izvješća posloводства Društva kao sastavnog dijela Godišnjeg izvješća Društva s godišnjim financijskim izvještajima Društva. Prema našem mišljenju, temeljeno na poslovima koje smo obavili tijekom revizije, informacije u Izvješću posloводства Društva za 2019. godinu koje je sastavni dio Godišnjeg izvješća Društva za 2019. godinu usklađene su s informacijama iznijetim u godišnjim financijskim izvještajima Društva na koje smo iskazali mišljenje kao što je iznijeto u odjeljku Mišljenje gore.

Prema našem mišljenju, temeljeno na poslovima koje smo obavili tijekom revizije, priloženo Izvješće posloводства Društva za 2019. godinu koje je sastavni dio Godišnjeg izvješća Društva za 2019. godinu je sastavljeno u skladu sa Zakonom o računovodstvu.

2. Na temelju poznavanja i razumijevanja poslovanja Društva i njegova okruženja stečenog u okviru revizije, nismo ustanovili da postoje značajni pogrešni prikazi u priloženom Izvješću posloводства Društva za 2019. godinu koji je sastavni dio Godišnjeg izvješća Društva za 2019. godinu.

3. Prema našem mišljenju, temeljeno na poslovima koje smo obavili tijekom revizije, Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, uključena u Godišnje izvješće Društva za 2019. godinu, je u skladu sa zahtjevima navedenim u članku 22. stavku 1. točkama 3. i 4. Zakona o računovodstvu.

4. Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, uključena u Godišnje izvješće Društva za 2019. godinu, uključuje informacije iz članka 22. stavak 1. točaka 2., 5. i 6. Zakona o računovodstvu.

Angažirani partner u reviziji godišnjih financijskih izvještaja Društva za 2019. godinu koja ima za posljedicu ovo Izvješće neovisnog revizora je Darko Karić, ovlaštenu revizor.

U Zagrebu, 13. ožujka 2020. godine

AUDIT d.o.o.
Benkovićeva 2
10000 Zagreb

Darko Karić, direktor, ovlaštenu revizor

KRAŠ d.d.
IZVJEŠTAJ O SVEOBUHVAATNOJ DOBITI
za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

POZICIJA	Bilješka	2019. HRK'000	2018. HRK'000
POSLOVNI PRIHODI			
Prihodi od prodaje	3.	876.721	847.704
Ostali poslovni prihodi	4.	8.822	9.098
Ukupno poslovni prihodi		885.543	856.802
POSLOVNI RASHODI			
Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	5.	1.037	(6.706)
Materijalni troškovi	6.	(306.262)	(294.307)
Troškovi prodane robe	7.	(168.042)	(145.889)
Troškovi usluga	8.	(85.691)	(81.213)
Troškovi osoblja	9.	(218.027)	(210.201)
Amortizacija	10.	(30.208)	(32.633)
Vrijednosno usklađenje	11.	(30.105)	(952)
Rezerviranja		(8)	0
Ostali troškovi poslovanja	12.	(39.051)	(33.506)
Ukupno poslovni rashodi		(876.357)	(805.407)
DOBIT IZ REDOVNOG POSLOVANJA		9.186	51.395
Financijski prihodi	13.	5.186	5.689
Financijski rashodi	14.	(4.327)	(6.880)
NETO FINANCIJSKA DOBIT / GUBITAK		859	(1.191)
Dobit prije oporezivanja		10.045	50.204
Porez na dobit	15.	(2.513)	(9.965)
DOBIT TEKUĆE GODINE		7.532	40.239
OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT			
Promjene revalorizacijskih rezervi dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine		16.833	0
Dobit/(gubitak) s osnove ponovnog vrednovanja financijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		(642)	600
Porez na ostalu sveobuhvatnu dobit razdoblja		(3.030)	(147)
NETO OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT RAZDOBLJA		13.161	453
UKUPNO SVEOBUHVAATNA DOBIT		20.693	40.692
Zarada po dionici (iznos u HRK)	16.	5,03	29,36

Popratne bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih godišnjih financijskih izvještaja.

KRAŠ d.d.
IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM POLOŽAJU / BILANCA
na 31. prosinca 2019.

POZICIJA	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Dugotrajna imovina		
Nematerijalna imovina	17. 1.241	1.190
Nekretnine, postrojenja i oprema	18. 303.134	310.663
Imovina s pravom uporabe	19. 6.382	0
Ulaganje u nekretnine	20. 73.319	32.030
Biološka imovina	21. 906	1.555
Udjeli u ovisnim društvima	22. 84.677	84.677
Financijska imovina kroz sveobuhvatnu dobit	23. 11.870	10.910
Zajmovi i potraživanja	24. 23.129	63.318
Odgođena porezna imovina	1.445	1.553
Ukupno dugotrajna imovina	506.103	505.896
Kratkotrajna imovina		
Zalihe	25. 115.154	93.675
Potraživanja od povezanih poduzetnika	26. 126.871	121.429
Potraživanja od kupaca	27. 160.222	171.559
Potraživanja od države i drugih institucija	28. 10.056	696
Ostala potraživanja	29. 4.501	11.018
Financijska imovina	30. 25.365	68.136
Novac i novčani ekvivalenti	31. 70.586	98.922
Ukupno kratkotrajna imovina	512.755	565.435
UKUPNO IMOVINA	1.018.858	1.071.331
IZVANBILANČNI ZAPISI	43. 19.124	20.555
Kapital i rezerve	32.	
Temeljni kapital	/i/ 599.448	599.448
Kapitalne rezerve	/ii/ (16.381)	(15.509)
Zakonske rezerve	/iii/ 29.484	27.472
Rezerve za vlastite dionice	/iv/ 37.853	39.347
Vlastite dionice	(37.853)	(39.347)
Revalorizacijske rezerve	/v/ 14.415	612
Rezerve fer vrijednosti	/vi/ (56)	587
Zadržana dobit	33.258	7.771
Dobit tekuće godine	7.532	40.239
Ukupno kapital i rezerve	667.700	660.620
Rezerviranja	33. 6.392	6.601
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	34. 127.791	76.220
Obveze s osnova najma	35. 4.150	0
Ostale dugoročne obveze	800	1.139
Odgođena porezna obveza	3.061	146
Dugoročne obveze	135.802	77.505
Kratkoročne obveze		
Obveze prema povezanim društvima	36. 16.744	23.273
Obveze za zajmove, depozite i sl.	1.535	1.482
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	37. 89.779	183.367
Obveze prema dobavljačima	38. 75.674	87.173
Obveze prema zaposlenicima	39. 10.732	10.672
Obveze za poreze i doprinose	40. 6.377	12.319
Obveze s osnove udjela u rezultatu	41. 790	598
Ostale kratkoročne obveze	42. 7.333	7.721
Ukupno kratkoročne obveze	208.964	326.605
UKUPNO KAPITAL I OBVEZE	1.018.858	1.071.331
IZVANBILANČNI ZAPISI	43. 19.124	20.555

Popratne bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih godišnjih financijskih izvještaja.

KRAŠ d.d.
IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA – INDIREKTNA METODA
za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

O P I S	Bilješka	2019. HRK'000	2018. HRK'000
POSLOVNE AKTIVNOSTI			
Dobit prije poreza		10.045	50.205
<u>Usklađenje za:</u>			
Amortizacija	10.	30.208	32.633
Nerealizirani gubici od vrednovanja financijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	14.	672	0
Vrijednosno usklađenje	11.	30.105	0
Prihodi od kamata	13.	(2.092)	(4.494)
Rashodi od kamata	14.	3.528	6.443
Rashodi kamata s osnove obveza po najmu	14.	127	0
Prihodi od dividendi i udjela u dobiti	13.	(2.143)	(1.110)
Prihod od procjene	4.	(2.432)	(1.277)
Prihodi od ukidanja rezerviranja	4.	(217)	(742)
Troškovi rezerviranja		8	0
Dobici od otuđenja dugotrajne imovine	4.	(323)	(1.431)
Dobiti iz operativnih aktivnosti prije promjene u obrtnom kapitalu		67.485	80.227
Povećanje zaliha		(21.479)	(4.155)
Povećanje potraživanja od povezanih poduzetnika		(5.442)	(4.348)
Povećanje /smanjenje potraživanja od kupaca		(17.687)	(56.254)
Povećanje potraživanja od države i drugih institucija		(9.360)	(128)
Smanjenje ostalih potraživanja		5.437	27.422
Povećanje/smanjenje obveza prema povezanim poduzetnicima		(6.507)	3.019
Smanjenje/povećanje obveza prema dobavljačima		(11.520)	5.438
Povećanje obveza prema zaposlenicima		61	519
Smanjenje/povećanje obveza za poreze i doprinose		(5.942)	229
Smanjenje ostalih kratkoročnih obveza		(389)	(2.977)
Plaćene kamate		(3.528)	(6.443)
Naplaćene kamate		2.092	4.494
Primitci od dividendi i udjela u dobiti		2.432	1.110
Plaćeni porez na dobit		(9.372)	(6.759)
Novčani tok od poslovnih aktivnosti		(13.719)	41.394
INVESTICIJSKE AKTIVNOSTI			
Primici			
Primitci od povrata zajmova danih povezanim društvima		500	5.320
Primitci od povrata danih zajmova nepovezanim društvima		90.849	15.958
Primitci od prodaje dugotrajne imovine		323	1.431
Primitci s osnova dospijeća police životnog osiguranja		3.821	0
Primitci od povrata depozita		12.070	0
Izdatci			
Izdatci za dane zajmove povezanim društvima		(25.654)	0
Izdatci za nabavu dugotrajne materijalne imovine		(39.916)	(15.416)
Novčani tok od investicijskih aktivnosti		41.993	7.293

KRAŠ d.d.
IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA – INDIRECTNA METODA
za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

FINANCIJSKE AKTIVNOSTI

Primitci

Prodaja trezorskih dionica	2.094	554
Primitci od prodaje dionica	0	50.000
Primljeni zajmovi i krediti	212.032	115.952

Izdatci

Izdatci za isplatu dividende	(14.208)	(12.951)
Stjecanje trezorskih dionica	(1.335)	(2.483)
Otplata kredita i zajmova	(253.204)	(174.352)
Plaćanja po osnovi glavnice najma	(1.989)	0

Novčani tok iz financijskih aktivnosti	(56.610)	(23.280)
---	-----------------	-----------------

Neto smanjenje / povećanje novca i novčanih ekvivalenata

(28.336) 25.407

NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA POČETKU GODINE	31.	98.922	73.515
NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA KRAJU GODINE	31.	70.586	98.922
SMANJENJE / POVEĆANJE NOVCA I NOVČANIH EKVIVALENTA		(28.336)	25.407

Popratne bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih godišnjih financijskih izvještaja.

KRAŠ d.d.
IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA KAPITALA
za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

	Temeljni kapital	Kapitalne rezerve	Vlastite dionice	Rezerve za vlastite dionice	Zakonske rezerve	Revalorizacijske rezerve	Rezerve fer vrijednosti	Zadržana dobit	Dobit tekuće godine	UKUPNO
	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000
Stanje 31. prosinca 2017. godine	549.448	(15.041)	(37.418)	37.418	27.472	612	133	(1.593)	24.123	585.154
Povećanje/smanjenje temeljnog kapitala	50.000	(125)	0	0	0	0	0	24.123	(24.123)	49.875
Stjecanje trezorskih dionica	0	(343)	(2.483)	2.483	0	0	0	(2.483)	0	(2.826)
Prodaja trezorskih dionica	0	0	554	(554)	0	0	0	554	0	554
Korekcija dividende	0	0	0	0	0	0	0	133	0	133
Isplata dividende	0	0	0	0	0	0	0	(11)	0	(11)
Dividende	0	0	0	0	0	0	0	(12.951)	0	(12.951)
Sveobuhvatna dobit	0	0	0	0	0	0	453	0	40.239	40.692
Stanje 31. prosinca 2018. godine	599.448	(15.509)	(39.347)	39.347	27.472	612	586	7.772	40.239	660.620
Raspored dobiti za 2018. godinu	0	0	0	0	2.012	0	0	38.227	(40.239)	0
Isplata dobiti	0	0	0	0	0	0	0	(14.187)	0	(14.187)
Efekt primjene MSFI 16	0	0	0	0	0	0	0	(25)	0	(25)
Povećanje/smanjenje temeljnog kapitala	0	(137)	0	0	0	0	0	0	0	(137)
Stjecanje trezorskih dionica	0	(612)	(1.212)	1.212	0	0	0	(1.212)	0	(1.824)
Prodaja trezorskih dionica	0	(123)	2.706	(2.706)	0	0	0	2.706	0	2.583
Revalorizacija	0	0	0	0	0	13.803	0	(22)	0	13.781
Sveobuhvatna dobit	0	0	0	0	0	0	(643)	0	7.532	6.889
Stanje 31. prosinca 2019. godine	599.448	(16.381)	(37.853)	37.853	29.484	14.415	(56)	33.258	7.532	667.700

Popratne bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih godišnjih financijskih izvještaja.

1. OPĆI PODACI O DRUŠTVU

1.1. Pravni okvir, djelatnost i zaposlenici

Društvo KRAŠ d.d. Ravnice 48, Zagreb („Društvo“) upisano je u sudski registar Trgovačkog suda u Zagrebu, pod matičnim brojem subjekta MBS 080005858 i OIB 94989605030. Osnovna djelatnost Društva sukladno nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti, registrirana pri Trgovačkom sudu je proizvodnja i prodaja konditorskih proizvoda tj. proizvodnja kaka, bombona, keksa i čokolade.

Dionice Društva kotiraju na Službenom tržištu Zagrebačke burze. Vlasnička struktura prikazana je u bilješci 32.

Na dan 31. prosinca 2019. godine temeljni kapital Društva iznosi 599.448 tisuća kuna i podijeljen je na 1.498.621 dionicu nominalne vrijednosti od 400 kuna (bilješka 32.).

Društvo je osnivač i jedini član 5 ovisnih društava, od kojih su 4 u inozemstvu, te 1 u Hrvatskoj, te je dioničar ovisnog društva MIRA a.d. članica Kraš grupe, Prijedor u 76,09%-tnom vlasništvu, te udjeličar društva KAROLINA d.o.o., Osijek, u 99,68%-tnom vlasništvu. Pet ovisnih društava bave se trgovinom, a dva proizvodnjom.

Ovisna društva na dan 31. prosinca 2019. godine prikazana su kako slijedi:

OVISNO DRUŠTVO	Postotak udjela u kapitalu	Osnovna djelatnost
Ovisna društva u zemlji		
KRAŠ-TRGOVINA d.o.o., Zagreb	100,00%	trgovina
KAROLINA d.o.o., Osijek	99,68%	proizvodnja
Ovisna društva u inozemstvu		
KRAŠ trgovina d.o.o., Široki Brijeg	100,00%	trgovina
Krašcommerce d.o.o., Ljubljana	100,00%	trgovina
KRAŠKOMERC DOOEL, Skopje	100,00%	trgovina
Kraš Commerce d.o.o., Beograd	100,00%	trgovina
MIRA a.d. članica Kraš grupe, Prijedor	76,09%	proizvodnja

Na dan 31. prosinca 2019. godine Društvo je zapošljavalo 1.647 zaposlenika (31. prosinca 2018. godine 1.626 zaposlenika). Analiza zaposlenika po stručnoj spremi prikazana je u nastavku:

Struktura	31.12.2019.	31.12.2018.
Visoka stručna sprema	263	254
Viša stručna sprema	32	41
Srednja stručna sprema	944	901
VKV	104	107
KV	125	133
PK	21	24
NKV	158	166
Ukupno	1.647	1.626

1.2. Tijela Društva

Tijela Društva su Uprava Društva, Nadzorni odbor i Glavna skupština.

Članovi Uprave Društva su:

Damir Bulić	predsjednik Uprave, od 23. svibnja 2016. godine
Dinko Klepo	član Uprave, od 23. svibnja 2016. godine
Alen Varenina	član Uprave, od 23. svibnja 2016. godine

Nadzorni odbor Društva na dan 31. prosinca 2019. godine broji sedam članova. Članove Nadzornog odbora bira Glavna skupština Društva.

Članovi Nadzornog odbora su:

Zoran Parać	predsjednik, od 27. kolovoza 2016. godine
Ana Mikuš Beban	zamjenik predsjednika, od 11. rujna 2019. godine
Darko Đeneš	član, od 27. kolovoza 2016. godine
Zlatan Lisica	član, od 27. kolovoza 2016. godine
Vedran Tolić	član, od 27. kolovoza 2016. godine
Nevena Pivac	član, od 11. rujna 2019. godine
Marija Carić	član, od 11. rujna 2019. godine
Tomislav Jović	zamjenik predsjednika, do 10. rujna 2019. godine
Mladen Butković	član, do 10. rujna 2019. godine

Glavna skupština je organ Društva u kojem dioničari ostvaruju svoja prava u poslovima Društva, ako zakonom ili Statutom nije drugačije određeno. Glavnu skupštinu Društva čine imatelji dionica s pravom glasa.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika

2.1. Izjava o usklađenosti

Financijski izvještaji Društva za 2019. godinu sastavljeni su u skladu sa Zakonom o računovodstvu (NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18) i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja ("MSFI"). Ovi odvojeni godišnji financijski izvještaji napravljeni su samo za Društvo. Društvo je također pripremlilo godišnje konsolidirane financijske izvještaje Društva i njegovih ovisnih društava u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja ("MSFI") koji su utvrđeni od Europske komisije i objavljeni u službenom listu Europske unije te je planirano njihovo izdavanje zasebno.

2.2. Osnove mjerenja

Financijski izvještaji sastavljeni su uz primjenu temeljne računovodstvene pretpostavke nastanka poslovnog događaja po kojem se učinci transakcija priznaju kada su nastali i iskazuju u financijskim izvještajima za razdoblje na koje se odnose, te uz primjenu temeljne računovodstvene pretpostavke vremenske neograničenosti poslovanja.

Financijski izvještaji sastavljeni su na osnovi povijesnog ili amortiziranog troška osim za sljedeću imovinu koja se iskazuje po fer vrijednosti: ulaganja u nekretnine i financijska imovina kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Metode korištene za mjerenje fer vrijednosti objašnjene su u bilješci 2.28. uz godišnje financijske izvještaje.

2.3. Funkcionalna valuta i valuta prikazivanja

Financijski izvještaji Društva sastavljeni su u hrvatskim kunama kao funkcionalnoj, odnosno izvještajnoj valuti Društva. Financijski izvještaji prezentirani su u tisućama hrvatskih kuna ('000 HRK), koja je, s obzirom da je to valuta u kojoj je iskazana većina poslovnih događaja Društva, ujedno i funkcionalna valuta Društva. Na dan 31. prosinca 2019. godine tečaj za 1 USD i 1 EUR iznosio je 6,65 HRK odnosno 7,44 HRK (31. prosinca 2018. godine: 6,47 HRK odnosno 7,42 HRK).

2.4. Korištenje procjena i prosudbi

Priprema godišnjih financijskih izvještaja u skladu s MSFI zahtjeva od Uprave stvaranje prosudbi, procjena i pretpostavki koje utječu na primjenu politika i iznosa objavljenih za imovinu i obveze, prihode i troškove. Procjene i uz njih vezane pretpostavke temelje se na povijesnom iskustvu i raznim ostalim čimbenicima, za koje se smatra da su razumni u danim okolnostima, rezultat kojih čini polazište za stvaranje procjena o vrijednosti imovine i obveza, koje se ne mogu dobiti iz drugih izvora. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od takvih procjena.

Spomenute procjene i uz njih vezane pretpostavke predmet su redovitog pregleda. Utjecaj korekcije procjene priznaje se u razdoblju u kojem je procjena korigirana ukoliko korekcija utječe samo na razdoblje u kojem je napravljena ili u razdoblju u kojem je napravljena korekcija i budućim razdobljima ukoliko korekcija utječe na tekuće i buduća razdoblja.

Prosudbe koje je Uprava napravila u primjeni MSFI, a koje imaju značajan utjecaj na godišnje financijske izvještaje i prosudbe kod kojih je rizik da će doći do materijalno značajnih korekcija u idućoj godini visok, navedene su u bilješci 2.27.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)

2.5. Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja ("MSFI")

Društvo je s datumom 1. siječnja 2019. godine primijenilo Međunarodni standard financijskog izvještavanja 16 Najmovi (MSFI 16) bez prepravljanja usporednih informacija uz priznavanja kumulativnog utjecaja prve primjene MSFI-ja 16 kroz usklađenje početnog stanja vlasničke glavnice na datum prve primjene. Shodno tome, usporedne informacije prikazane za 2018. godinu nisu prepravljane, tj. prikazane su, kao što je prije izviješteno, prema MRS-u 17 i povezanim tumačenjima. Pojedini promjena računovodstvenih politika navodimo u nastavku. Osim ovoga, zahtjevi za prikazivanjem iz MSFI-a 16 općenito nisu primijenjeni na usporedive informacije.

MSFI 16 Najmovi je zamijenio MRS 17 Najmovi, IFRIC 4 – Utvrđivanje da li određeni aranžman sadrži najam, SIC 15 Operativni najmovi – poticaji i SIC 27 Procjena suštine transakcije koja uključuje pravni oblik najma.

Od 1. siječnja 2019. godine su također na snazi drugi novi standardi, ali nemaju značajan utjecaj na godišnje financijske izvještaje Društva.

Usvajanje MSFI-a 16 rezultiralo je promjenama u računovodstvenim politikama Društva. MSFI 16 uvodi jedinstveni računovodstveni model za najmoprimce, te zahtjeva priznavanje imovine i obveza za sve najmove, uz moguće opcije za izuzeće najmova s rokom od 12 mjeseci ili manje, ili kada je predmetna imovina male vrijednosti. Najmoprimac priznaje imovinu u vidu prava korištenja imovine koje predstavlja pravo korištenja imovine koja je subjekt najma te adekvatnu obvezu za najam, koja predstavlja obvezu plaćanja najma. MSFI 16 u načelu zadržava računovodstvo najmodavca kao i u MRS-u 17, pri čemu se zadržava razlika između operativnog najma i financijskog najma.

Kao najmoprimac, Društvo unajmljuje službene automobile, strojeve te informatičku opremu. Prije je Društvo ove najmove prema MRS-u 17 svrstavalo u operativne, na osnovi procjene je li najam sadržajno prebacio na Društvo sve rizike i pogodnosti iz vlasništva predmetne imovine. Prema MSFI-u 16, Društvo priznaje pravo uporabe imovine i obveze iz najmova vozila i informatičke opreme tj. ovi su najmovi prikazani u bilanci. Tijekom prijelaza, za ove najmove obveze su mjerene prema sadašnjoj vrijednosti preostalih plaćanja za najam, diskontiranoj inkrementalnom stopom po kojoj se Društvo može zadužiti na dan 1. siječnja 2019. godine.

Nakon usvajanja MSFI-ja 16, Društvo je priznalo imovinu s pravom korištenja i obvezu za najam koja se odnosi na korištenje informatičke opreme, strojeva i službenih automobila, a koji su prethodno bili klasificirani kao operativni najmovi.

Obveza za najam mjerena je po sadašnjoj vrijednosti preostalih otplata najma, diskontiranih korištenjem kamatne stope navedene u ugovoru o najmu odnosno inkrementalne stope zaduživanja Društva na dan 1. siječnja 2019. godine. Inkrementalna stopa zaduživanja Društva je stopa po kojoj sličan najam može biti ugovoren, od strane neovisnog najmodavca, po usporedivim odredbama i uvjetima. Primijenjena ponderirana prosječna stopa iznosila je 2,05%.

**2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)
2.5. Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda financijskog
izvještavanja ("MSFI") - nastavak**

Kao posljedica primjene novog standarda na dan 1. siječnja 2019. imovina s pravom uporabe povećana je za 3.209 tisuća kuna, obveze s osnova najma za 3.234 tisuće kuna te smanjena zadržana dobit za 25 tisuća kuna. Sljedeća tablica predstavlja utjecaj usvajanja MSFI-ja 16 u Izvještaju o financijskom položaju na dan 1. siječnja 2019. godine:

	1. siječnja 2019.	31. prosinca 2018.	Razlika
	MSFI 16	MRS 17/IFRIC 4	
	HRK'000	HRK'000	HRK'000
IMOVINA			
Dugotrajna imovina			
Imovina s pravom uporabe	3.209	-	3.209
KAPITAL I REZERVE I OBVEZE			
Zadržana dobit	(25)	-	(25)
Dugoročne obveze			
Dugoročne obveze za najam	3.234	-	3.234

U izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine uključeno je 2.019 tisuće kuna amortizacije koja se odnosi na imovinu s pravom korištenja (bilješka 10.), te 127 tisuća kuna financijskog rashoda koji se odnosi na kamate po obvezama za najam (bilješka 14). Kretanje imovine s pravom uporabe prikazano je u bilješki 19.

Troškovi povezani s kratkoročnim najmovima, za koje je primijenjeno oslobođenje od primjene MSFI 16 iznosili su u 2019. godini 1.602 tisuće kuna, a uz kratkoročne najmove troškovi povezani s najmovima iskazani u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

Nakon usvajanja MSFI-ja 16, izmijenjena je priroda troškova povezanih s najmovima, jer Društvo priznaje trošak amortizacije za imovinu u vidu prava korištenja i trošak kamata po obvezama za najam. Ranije je Društvo priznavalo rashode operativnog najma linearnom metodom tijekom trajanja najma i priznavalo imovinu i obveze samo u onoj mjeri u kojoj je bilo razlika između stvarnih plaćanja najma i priznatog troška.

Dodatne pojedinosti o specifičnim računovodstvenim politikama MSFI 16 koje su primjenjivane u tekućem razdoblju, kao i prethodnim računovodstvenim politikama koje su primjenjivane u usporednom razdoblju, detaljno su opisane u bilješki 2.22. Troškovi operativnog najma.

2.6. Obveza konsolidacije

Društvo ima u vlasništvu druge pravne osobe – ovisna društva, koja su subjekti koje kontrolira. Kontrola postoji kada Društvo ima moć, direktno ili posredno, upravljati financijskim i poslovnim politikama subjekta kako bi se tim aktivnostima ostvarile koristi. Konsolidirani financijski izvještaji prikazuju rezultate Društva i njezinih ovisnih društava ("Grupa"), kao da čine jednu cjelinu.

Ovi odvojeni financijski izvještaji sastavljeni su jer postoji zakonska obveza Društva da ih sastavi. Međutim, za potpunije razumijevanje poslovanja Društva, ove odvojene financijske izvještaje potrebno je čitati zajedno s konsolidiranim financijskim izvještajima koje Društvo sastavlja i javno objavljuje.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)

2.7. Prihodi

Priznavanje prihoda

Osnovna djelatnost Društva jest prodaja i proizvodnja konditorskih proizvoda odnosno kakaa, bombona, keksa i čokolade. Društvo priznaje prihod u trenutku kada kupac stječe kontrolu nad proizvodom, odnosno kada se proizvodi isporuče u prostorije kupca. Ostale aktivnosti Društva čine manji dio prihoda u financijskim izvještajima Društva.

Najznačajniji kupci Društva su prodajni lanci, te nisu zabilježene značajne reklamacije kupaca.

Sukladno novom MSFI 15, glede priznavanja ugovora s kupcima Društvo primjenjuje model pet koraka;

- 1) Utvrditi ugovor s kupcem
- 2) Utvrditi obveze isporuke u ugovoru
- 3) Utvrditi cijenu transakcije
- 4) Dodijeliti cijenu transakcije obvezama isporuke u ugovoru
- 5) Priznati prihod kada (ili kako) subjekt ispuni obvezu isporuke

Prihodi se priznaju za svaku zasebnu obvezu isporuke u ugovoru u iznosu cijene transakcije. Cijena transakcije je iznos naknada u ugovoru na koju Društvo očekuje da ima pravo u zamjenu za prijenos obećane robe ili usluga kupca.

Prihodi su iskazani u iznosima koji su umanjeni za porez na dodanu vrijednost, procijenjene povrate, rabate i diskonte.

Novi standard nije imao značajan utjecaj na računovodstvene politike Društva.

Vrsta proizvoda	Ispunjenje obveze	Promjene računovodstvenih politika sukladno novom standardu
Prodaja konditorskih proizvoda	Obveza je izvršena potpisom kupca da je proizvode preuzeo. Kupac preuzima kontrolu nad proizvodom, u potpunosti raspolaže istim i ne postoji nepodmirena obveza koja bi mogla utjecati na njegovo prihvaćanje	Prihod se priznaje kada su proizvodi isporučeni kupcu
	Ugovoreno dospijeće plaćanja u većini slučajeva jest 60 dana	MSFI 15 nije imao utjecaj na računovodstvene politike Društva

Prema prethodno navedenom, priznavanje prihoda odvija se u isto vrijeme kada je na snazi bio MRS 18- Prihodi, te nisu utvrđeni značajni utjecaji MSFI 15.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)

2.7. Prihodi – nastavak

Priznavanje prihoda – nastavak

a) Prihodi od prodaje usluga

Pod uvjetom da je iznos prihoda moguće pouzdano izmjeriti i ako je vjerojatno da će Društvo primiti naknadu, prihodi od usluga priznaju se u razdoblju u kojem su iste pružene.

Prihodi od ugovora ostvaruju se uglavnom od ugostiteljske djelatnosti Društva. Ovi prihodi se priznaju u trenutku pružanja usluge kupcima.

b) Prihodi od kamata

Prihodi od kamata priznaju se na vremenskoj osnovi, na temelju neotplaćene glavnice i po primjenjivoj efektivnoj kamatnoj stopi, koja točno diskontira procijenjene buduće novčane primitke kroz očekivani vijek trajanja financijskog instrumenta ili do neto knjigovodstvenog iznosa financijske imovine. Prihod od kamata se priznaje kao financijski prihod u račun dobiti i gubitka.

c) Prihodi od dividendi

Prihodi od dividendi i udjela u dobiti priznaju se kao prihod kada je ustanovljeno pravo na njihov primitak, odnosno u trenutku skupštinske odluke Društva u čije dionice ili udjele je izvršeno ulaganje.

d) Prihodi od najmova

Prihodi od poslovnih najmova obračunavaju se na linearnoj osnovi tijekom trajanja najma.

2.8. Troškovi posudbe

Troškovi posudbe koji se mogu izravno pripisati stjecanju, izgradnji ili proizvodnji kvalificiranog sredstva, a to je sredstvo koje nužno zahtijeva značajno vrijeme kako bi bilo spremno za svoju namjeravanu uporabu ili prodaju, uključuju se u trošak nabave toga sredstva sve dok sredstvo većim dijelom ne bude spremno za namjeravanu uporabu ili prodaju. Ostali troškovi posudbe se priznaju kao rashod.

Troškovi posudbe uključuju kamate na dopuštena prekoračenja po bankovnom računu, kratkoročne i dugoročne posudbe te tečajne razlike nastale posudbama u stranoj valuti, u iznosu u kojem se smatraju usklađivanjem troškova kamata.

2.9. Državne potpore

Državna potpora se priznaje kada postoji dovoljno jamstvo da će Društvo zadovoljiti uvjete koji se za nju traže i da će potpora biti primljena.

Državne potpore priznaju se u računu dobiti i gubitka na sustavnoj osnovi tijekom razdoblja u kojem Društvo povezane troškove priznaje kao rashode za čije su pokriće potpore namijenjene.

Državne potpore povezane s materijalnom imovinom koja se amortizira priznaju se u dobit ili gubitak u razdobljima i u omjerima u kojima se priznaje trošak amortizacije te imovine.

Državne potpore povezane s imovinom koja se ne amortizira priznaju se u dobit ili gubitak kroz razdoblja u kojima se snose troškovi ispunjenja tih obveza, odnosno kroz očekivani vijek uporabe te imovine.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)

2.10. Transakcije u stranim valutama

Transakcije u stranim valutama izražene su u funkcionalnoj valuti uporabom tečajne liste važeće na dan transakcije. Monetarna imovina i obveze izražene u stranoj valuti na datum izvještavanja preračunate su u funkcionalnu valutu uporabom tečajne liste važeće na datum izvještavanja. Dobici ili gubici od tečajnih razlika koji nastaju prilikom podmirenja tih transakcija te iz preračuna monetarne imovine i obveza denominiranih u stranim valutama, priznaju se u dobit ili gubitak.

Nemonetarna imovina i stavke koje se mjere po povijesnom trošku strane valute ne preračunavaju se po novim tečajevima. Nemonetarna imovina i obveze denominirane u stranoj valuti prikazane prema povijesnom trošku, preračunate su u funkcionalnu valutu uporabom tečajne liste važeće na dan transakcije.

2.11. Porez na dobit

Porez na dobit sastoji se od tekućeg i odgođenog poreza. Trošak poreza na dobit iskazuje se u dobiti ili gubitku s izuzetkom poreza na dobit koji se odnosi na stavke priznate izravno u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, kada se porez na dobit također priznaje u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

Tekući porez predstavlja očekivanu poreznu obvezu obračunatu na oporezivu dobit za godinu, koristeći porezne stope koje su bile na snazi ili su u suštini bile važeće na datum izvještavanja i sva usklađenja porezne obveze iz prethodnih razdoblja.

Odgođeni porezi priznaju se bilančnom metodom, odražavajući privremene razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza za potrebe financijskog izvještavanja i iznosa koji se koriste za potrebe izračuna poreza. Odgođeni porez izračunava se korištenjem poreznih stopa koje se očekuju primijeniti na privremene razlike kada će se one nadoknaditi ili namiriti, a na osnovi propisa koji su bili na snazi ili u suštini važeći na datum izvještavanja.

Odgođena porezna imovina priznaje se do iznosa za koji je vjerojatno da će buduća oporeziva dobit biti dostatna za korištenje privremenih razlika. Odgođena porezna imovina pregledava se na svaki datum izvještavanja te se smanjuje ukoliko više nije vjerojatno da će se povezana porezna korist moći realizirati.

Odgođena porezna imovina i obveze se ne diskontiraju, a iskazuju se kao dugotrajna imovina i/ili dugoročne obveze.

2.12. Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti obuhvaćaju gotovinu, depozite kod banaka po viđenju i ostale kratkotrajne visoko likvidne instrumente s rokovima naplate do tri mjeseca ili kraće. Knjigovodstveni iznosi novca i novčanih ekvivalenata općenito su približni njihovim fer vrijednostima.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)

2.13. Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina se odnosi na informatičke programe i ulaganja u tuđu imovinu koja se početno mjeri po trošku nabave i amortizira se pravocrtnom metodom tijekom procijenjenog vijeka trajanja.

Nakon početnog priznavanja nematerijalna imovina se evidentira po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za troškove amortizacije i eventualne akumulirane gubitke od umanjenja imovine. Nematerijalna imovina nastala vlastitom proizvodnjom, isključujući kapitalizirane troškove razvoja, ne kapitalizira se i troškovi se priznaju u računu dobiti i gubitka u godini u kojoj su nastali. Vijek trajanja nematerijalne imovine se procjenjuje ili kao ograničeni (određeni) ili kao neograničeni (neodređeni).

Nematerijalna imovina s određenim vijekom trajanja amortizira se tijekom procijenjenog vijeka trajanja i umanjuje se kada za to postoje uvjeti. Amortizacijski period i metoda amortizacije nematerijalne imovine s određenim vijekom trajanja revidira se najmanje krajem svake financijske godine. Promjene u očekivanom vijeku trajanja ili očekivani obrazac korištenja budućih ekonomskih koristi uključenih u imovinu uračunavaju se promjenom amortizacijskog perioda i metode i tretiraju se kao promjene računovodstvenih procjena. Prosječni procijenjeni vijek trajanja nematerijalne imovine je 5 godina.

Trošak amortizacije nematerijalne imovine s određenim vijekom trajanja priznaje se u računu dobiti i gubitka kao trošak. Nematerijalna imovina s neodređenim vijekom trajanja se ne amortizira, ali se procjenjuje za umanjenja na godišnjoj osnovi, ili pojedinačno ili na razini generiranja novca.

Procjena neograničenog vijeka trajanja revidira se godišnje kako bi se odredilo da li i dalje postoji osnova za neograničeni vijek trajanja. U slučaju nepostojanja osnove, provodi se promjena vijeka trajanja iz neograničenog u ograničeni.

2.14. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i/ili akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti, a čine materijalnu imovinu ukoliko im je vijek trajanja duži od godine dana, a pojedinačna vrijednost veća od 3.500 kuna na dan nabave.

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani su po trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju i akumulirana umanjenja vrijednosti imovine, ako postoje. Trošak nabave obuhvaća sve troškove koji se mogu izravno povezati s dovođenjem sredstva u radno stanje za namjeravanu uporabu.

Nabavna vrijednost uključuje nabavnu cijenu, trošak rezervnih dijelova postrojenja i opreme, te ostale zavisne troškove i procijenjenu vrijednost budućih troškova demontaže ako su uvjeti priznavanja istih ostvareni.

U slučaju kada je potrebno zamijeniti značajne dijelove nekretnina, postrojenja i opreme u intervalima, Društvo priznaje takve dijelove kao individualnu imovinu s određenim vijekom trajanja i amortizacijom. Isto tako u slučaju većih kontrola ili održavanja, troškovi istih se priznaju u knjigovodstvenom iznosu postrojenja i opreme kao zamjena, ako su zadovoljeni uvjeti priznavanja. Svi ostali troškovi popravaka i održavanja priznaju se u računu dobiti i gubitka kako nastaju.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)

2.14. Nekretnine, postrojenja i oprema - nastavak

Amortizacija se obračunava tako da se nabavna vrijednost imovine, osim zemljišta i investicija u tijeku otpisuje tijekom procijenjenog korisnog vijeka imovine primjenom pravocrtne metode. Prosječni procijenjeni korisni vijek trajanja pojedine imovine je, kako slijedi:

OPIS	2019.	2018.
Građevinski objekti	10 – 66 godina	10 – 66 godina
Postrojenja i oprema	4 – 10 godina	4 – 10 godina
Transportna sredstva	4 – 10 godina	4 – 10 godina

Obračun amortizacije obavlja se po pojedinačnim sredstvima do amortizirajućeg iznosa. Amortizirajući iznos u pravilu je jednak trošku imovine, osim ako je procijenjeno da je ostatak vrijednosti značajan. Korisni vijek uporabe pregledava se na svaki izvještajni datum i po potrebi usklađuje.

Nekretnine, postrojenja i oprema i svaki njihov značajan dio prestaju se priznavati u trenutku otuđivanja ili kada se njihovim korištenjem ne očekuju buduće ekonomske koristi. Dobici ili gubici nastali otuđivanjem ili rashodovanjem određenog sredstva utvrđuju se kao razlika između prihoda od prodaje i knjigovodstvenog iznosa tog sredstva i priznaju u dobit ili gubitak.

Preostala (sadašnja) vrijednost, korisni vijek trajanja i metode amortizacije preispituju se na kraju svake financijske godine i usklađuju, ako je prikladno.

2.15. Umanjenje vrijednosti nefinancijske imovine

Na svaki izvještajni dan, Društvo provjerava knjigovodstvene iznose svoje nefinancijske imovine (izuzev zaliha i odgođene porezne imovine koje se razmatraju) kako bi utvrdilo postoje li naznake da je došlo do gubitaka zbog umanjena vrijednosti. Ako takve naznake postoje, procjenjuje se nadoknadivi iznos sredstva da bi se mogli odrediti eventualni gubici nastali zbog umanjena. Ako nadoknadivi iznos nekog sredstva nije moguće procijeniti, Društvo procjenjuje nadoknadivi iznos jedinice koja stvara novac kojoj to sredstvo pripada. Ako je moguće odrediti realnu i dosljednu osnovu za raspoređivanje, imovina Društva se raspoređuje na pojedine jedinice koje stvaraju novac ili, ako to nije moguće, na najmanju skupinu jedinica koje stvaraju novac za koju je moguće odrediti realnu i konzistentnu osnovu raspoređivanja.

Nematerijalna imovina neodređenog vijeka uporabe i nematerijalna imovina koja još nije raspoloživa za uporabu se testira na umanjene jednom godišnje te kada postoji naznaka o mogućem umanjenju imovine.

Nadoknadivi iznos je veći iznos uspoređujući fer vrijednost umanjenu za troškove prodaje i vrijednost imovine u uporabi. Za potrebe procjene vrijednosti u uporabi, procijenjeni budući novčani tokovi diskontiraju se do sadašnje vrijednosti primjenom diskontne stope prije oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za to sredstvo za koje procjene budućih novčanih tokova nisu bile usklađene. Ako je nadoknadivi iznos nekog sredstva (ili jedinice koja stvara novac) procijenjen na iznos niži od knjigovodstvenog, knjigovodstveni iznos toga sredstva (jedinice koja stvara novac) umanjuje se do nadoknadivog iznosa. Gubici od umanjena vrijednosti priznaju se odmah kao rashod, osim kod sredstva iskazanog u revaloriziranom iznosu, u kojem slučaju se gubitak od umanjena iskazuje kao smanjenje vrijednosti proizašlo iz revalorizacije sredstva.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)

2.15. Umanjenje vrijednosti nefinancijske imovine - nastavak

Kod naknadnog poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstveni iznos sredstva (jedinice koja generira novac) povećava se do revidiranog procijenjenog nadoknadivog iznosa toga sredstva na način da uvećana knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama nije bilo priznatih gubitaka od umanjenja na tom sredstvu (jedinici koja generira novac). Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti odmah se priznaje kao prihod, osim ako se predmetno sredstvo ne iskazuje u revaloriziranom iznosu, u kom slučaju se poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti iskazuje kao povećanje uslijed revalorizacije.

2.16. Ulaganja u nekretnine

Ulaganje u nekretnine priznaje se kao imovina samo i isključivo u slučaju kada je vjerojatno da će buduće ekonomske koristi povezane s ulaganjem u nekretnine pritijecati u Društvo i kada je trošak ulaganja u nekretnine moguće pouzdano izmjeriti.

Ulaganja u nekretnine uključuju nekretnine koje se drže radi zarade putem iznajmljivanja ili povećanja njihove tržišne vrijednosti ili u obje svrhe. Ugrađena oprema smatra se sastavnim dijelom ulaganja u nekretnine. Trošak nabave uključuje sve troškove koji su direktno povezani s nabavkom te imovine. Ulaganje u nekretnine početno se mjeri po trošku. Društvo uključuje transakcijske troškove u početno mjerenje.

Naknadno mjerenje

Društvo kod naknadnog mjerenja ulaganja u nekretnine koristi model fer vrijednosti za sva ulaganja u nekretnine. Društvo mjeri fer vrijednost svojih ulaganja u nekretnine na kraju svakog izvještajnog razdoblja temeljem procjene angažiranog procjenitelja. Dobici i gubici uslijed promjena fer vrijednosti ulaganja u nekretnine priznaju se u dobit i gubitak razdoblja u kojem su nastali.

Troškovi zamjene pojedine stavke ulaganja u nekretnine priznaju se u knjigovodstvenu vrijednost te imovine ako je vjerojatno da će buduće ekonomske koristi koje su sadržane u toj stavci imovine pritijecati u Društvo te se njihova vrijednost može pouzdano izmjeriti. Troškovi redovnog održavanja ulaganja u nekretnine priznaju se unutar računa dobiti i gubitka kako nastaju.

Prestanak priznavanja

Društvo prestaje priznavati ulaganja u nekretnine prilikom otuđenja, promjene namjene ili kod konačnog povlačenja ulaganja u nekretnine iz uporabe te kada se ne očekuju buduće ekonomske koristi od otuđenja. Svaka dobit, odnosno svaki gubitak nastao isknjiženjem nekretnine, a utvrđuje se kao razlika između neto priljeva ostvarenih prodajom i neto knjigovodstvene vrijednosti predmetne nekretnine, uključuje se u dobit i gubitak razdoblja u kojem se nekretnina prestala priznavati.

2.17. Biološka imovina i poljoprivredni proizvodi

Biološka imovina Društva obuhvaća višegodišnje nasade, osnovno stado i jednogodišnje kulture. Osnovno stado mjeri se po fer vrijednosti na datum bilance, dok se ostala biološka imovina mjeri po trošku umanjenom za amortizaciju i eventualne gubitke od umanjenja. Poljoprivredni proizvodi u trenutku žetve mjere se po fer vrijednosti.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)

2.18. Ulaganja u povezana društva

Ovisna društva

Ovisna društva su sva društva (uključujući i društva s posebnom namjenom) nad kojima Društvo ima kontrolu nad financijskim i poslovnim politikama, što u pravilu uključuje više od pola glasačkih prava. Postojanje i učinak potencijalnih prava glasa koja se mogu iskoristiti ili zamijeniti razmatraju se prilikom procjene ima li Društvo kontrolu nad drugim poslovnim subjektom. Ulaganja u ovisna društva početno se priznaju po trošku, a naknadno po trošku umanjenom za umanjena vrijednosti. Testiranje ulaganja u ovisna društva na umanjene vrijednosti provodi se na godišnjoj razini.

Pridružena društva

Pridružena društva su ona u kojima Društvo ima značajan utjecaj, ali nema kontrolu, što u pravilu uključuje 20% do 50% prava glasa. Ulaganja u pridružena društva početno se priznaju po trošku, a naknadno po trošku umanjenom za umanjena vrijednosti. Testiranje ulaganja u pridružena društva na umanjene vrijednosti provodi se na godišnjoj razini.

2.19. Zalihe

Zalihe se mjere po trošku ili neto utrživoj vrijednosti, ovisno o tome što je niže. Troškovi nabave zaliha sirovina i materijala obuhvaćaju nabavnu cijenu, uvozne carine i druge troškove koji se mogu izravno pripisivati nabavi sirovina i materijala; trgovački popusti i slične stavke oduzimaju se kod određivanja troška nabave. Utrošak zaliha sirovina i materijala iskazuje se po metodi prosječnih ponderiranih cijena.

Zalihe sitnog inventara obuhvaćaju alate, pogonski i uredski inventar te slična sredstva za rad za koja se očekuje da će se koristiti do jedne godine dana i sredstva koja se ne smatraju dugotrajnom imovinom. Stavljanjem u uporabu sitnog inventara i auto-guma kao i rezervnih dijelova jednokratno se priznaju u rashode.

Utrošak odnosno otpis ambalaže obavlja se uz vremenski pomak do trenutka obavijesti dobavljača i karakteru ambalaže (povratna ili nepovratna ambalaža).

Trgovačka roba predstavlja zalihe kupljene robe predviđene ponovnoj prodaji, a iskazuje se po trošku nabave ili neto utrživoj vrijednosti, ovisno o tome što je niže. Utrošak zaliha trgovačke robe priznaje se po metodi prosječnih ponderiranih cijena.

Nakon prodaje, Društvo priznaje knjigovodstvenu vrijednost zaliha kao rashod u razdoblju u kojem je priznat odnosni prihod. Također iznos bilo kojeg otpisa zaliha do neto utržive vrijednosti i svi manjkovi zaliha priznaju se kao rashod u razdoblju otpisa, odnosno nastanka manjka. Iznos bilo kojeg poništenja otpisa zaliha kao posljedica povećanja neto utržive vrijednosti priznaje se kao povećanje vrijednosti zaliha u razdoblju u kojem je došlo do poništenja.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)**2.20. Financijska imovina**

Društvo priznaje financijsku imovinu u svojim financijskim izvještajima kada postaje strana u ugovornim odredbama instrumenta. Ovisno o poslovnom modelu za upravljanje imovinom te ugovornim značajkama novčanih tokova financijske imovine Društvo mjeri financijsku imovinu po amortiziranom trošku, fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ili fer vrijednost kroz račun dobiti i gubitka. Društvo određuje klasifikaciju financijskih instrumenata prilikom početnog priznavanja.

Društvo klasificira imovinu kako je prikazano u nastavku:

O P I S	Klasifikacija / mjerenje
Dugotrajna imovina	
Financijska imovina kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	Vlasnički instrumenti / fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit
Dani zajmovi	Držanje radi naplate / amortizirani trošak
Kratkotrajna imovina	
Novac i novčani ekvivalenti	Držanje radi naplate / amortizirani trošak
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	Držanje radi naplate / amortizirani trošak

Nakon početnog priznavanja, financijski instrumenti se klasificiraju kao imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku (AC), imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i ostale financijske obveze. Uprava Društva odlučuje o klasifikaciji odmah pri inicijalnom priznavanju.

Poslovni modeli Društva odražavaju način na koji Društvo upravlja imovinom, a s ciljem ostvarenja novčanih tokova.

i) Financijska imovina kroz ostalu sveobuhvatnu dobit***Početno priznavanje***

Društvo priznaje financijsku imovinu ili obvezu kada i samo kada postaje ugovorna strana u ugovornim odredbama instrumenta.

Društvo početno priznaje financijsku imovinu po fer vrijednosti uvećanu za transakcijske troškove koji se izravno mogu pripisati stjecanju ili izdavanju financijske imovine.

Naknadno mjerenje

Nakon početnog priznavanja Društvo mjeri financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

ii) Dani zajmovi

Dani zajmovi Društva drže se unutar poslovnog modela čiji je cilj držanje financijske imovine kako bi se naplatili ugovorni novčani tokovi. Ugovornim uvjetima na određeni datum nastaju novčani tokovi koji predstavljaju samo plaćanja glavnice i kamata. Pri tome je glavnica fer vrijednost imovine pri početnom priznavanju.

Na osnovu navedenog, dani zajmovi mjereni su po amortiziranom trošku.

Mjerenje po amortiziranom trošku podrazumijeva sljedeće;

- Prihod od kamata računa se korištenjem efektivne kamatne stope, te se ista pri obračunu primjenjuje na bruto knjigovodstvenu vrijednost imovine.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)

2.20. Financijska imovina - nastavak

iii) Potraživanja od kupaca

Potraživanja od kupaca koja nemaju značajnu financijsku komponentu pri početnom priznavanju mjerena su sukladno MSFI 15 po njihovoj transakcijskoj cijeni.

iv) Umanjenje

Društvo na osnovi očekivanih kreditnih gubitaka priznaje umanjena financijske imovine. Na svaki izvještajni datum, Društvo mjeri očekivane kreditne gubitke te iste priznaje u financijskim izvještajima. Očekivani kreditni gubici od financijskih instrumenata mjere se na način koji odražava:

- Nepristran i ponderiran iznos vjerojatnosti koji je određen procjenom raspona mogućih ishoda,
- Vremensku vrijednost novca,
- Razumne i prihvatljive podatke o prošlim događajima, trenutnim uvjetima i predviđanjima budućih ekonomskih uvjeta.

Glede potraživanja od kupaca Društvo primjenjuje pojednostavljeni pristup MSFI-ja 9 za mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka korištenjem očekivanih rezervacija za kreditne gubitke potraživanja od kupaca. Umanjenje vrijednosti potraživanja temelji se na najboljoj procjeni Uprave Društva o nenaplativosti. Uprava Društva provodi umanjene vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja na temelju pregleda ukupne starosne strukture svih potraživanja, te na temelju pregleda značajnih, pojedinačnih iznosa uključenih u potraživanja. Za mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka potraživanja od kupaca, Društvo je grupiralo kupce u određene skupine te analizom starosne strukture i povijesnih podataka utvrdilo potencijalne buduće gubitke.

Analizom starosne strukture potraživanja od kupaca u zemlji utvrđeno je da Društvo nema značajnih, dospjelih potraživanja te je Uprava Društva procijenila da su potraživanja u cijelosti naplativa. Nisu utvrđeni značajni očekivani kreditni gubici.

Analizom starosne strukture potraživanja od kupaca u inozemstvo i drugih dostupnih financijskih informacija o kupcima utvrđeno je da postoji vjerojatnost da određena potraživanja neće biti naplaćena te je Društvo temeljem razumne procjene obavilo umanjene vrijednosti u iznosu od 29.025 tisuća kuna.

v) Prestanak priznavanja financijske imovine

Društvo prestaje priznavati financijsku imovinu kada;

- Ističu ugovorna prava na novčane tokove od financijske imovine,
- Prenosi financijsku imovinu i pritom prijenos ispunjava uvjete za prestanak priznavanja.

Društvo prenosi financijsku imovinu ako, i samo ako, ili:

(a) prenosi ugovorna prava na primanje novčanih tokova od financijske imovine, ili

(b) zadržava ugovorna prava na primanje novčanih tokova od financijske imovine, ali pretpostavlja ugovornu obvezu plaćanja novčanih tokova jednom ili više primatelja u aranžmanu.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)

2.20. Financijska imovina - nastavak

vi) Prestanak priznavanja financijske imovine - nastavak

Kada Društvo prenosi financijsku imovinu dužno je procijeniti obujam do kojeg zadržava rizike i koristi od vlasništva nad financijskom imovinom. U ovom slučaju kada se prenose svi rizici i koristi od vlasništva, Društvo prestaje priznavati financijsku imovinu i priznaje zasebno kao imovinu ili obveze sva prava i obveze koje su nastale ili zadržane u okviru prijenosa.

Ako se zadržavaju gotovo svi rizici i koristi od vlasništva nad financijskom imovinom, Društvo nastavlja s priznavanjem financijske imovine.

Ako Društvo niti prenosi niti zadržava gotovo sve rizike i koristi od vlasništva nad financijskom imovinom, Društvo određuje je li zadržana kontrola nad financijskom imovinom. Ukoliko nije zadržana kontrola nad financijskom imovinom, Društvo prestaje priznavati financijsku imovinu i priznaje, zasebno kao imovinu ili obveze, sva prava i obveze koje su nastale ili zadržane u okviru prijenosa.

Ukoliko je zadržana kontrola, Društvo nastavlja s priznavanjem financijske imovine u mjeri u kojoj i dalje sudjeluje u toj financijskoj imovini.

2.21. Financijske obveze

Početno priznavanje i mjerenje

Financijske obveze klasificiraju se kao financijske obveze koje se mjere po amortiziranom trošku. Sve financijske obveze početno se priznaju po fer vrijednosti plus pripadajući transakcijski troškovi. Financijske obveze Društva uključuju obveze prema dobavljačima i ostale obveze, prekoračenja po bankovnom računu i kredite i zajmove.

Naknadno mjerenje

Nakon početnog priznavanja, kamatonosni krediti i zajmovi naknadno se mjere po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope.

Prestanak priznavanja

Društvo prestaje s priznavanjem obveza u financijskim izvještajima kada i samo kada je obveza podmirena. Kada je postojeća financijska obveza zamijenjena drugom od strane istog kreditora po bitno različitim uvjetima, ili su uvjeti postojećih obveza značajno promijenjeni, takva promjena ili modifikacija tretira se kao prestanak originalne obveze i priznavanje nove obveze, a razlika u odgovarajućim knjigovodstvenim vrijednostima priznaje se u računu dobiti i gubitka.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)

2.22. Troškovi operativnog najma

Računovodstvene politike primjenjive od 1. siječnja 2019. godine

Svi najmovi obračunavaju se priznavanjem imovine s pravom korištenja i obvezama po najmu osim za:

- Najmove male vrijednosti; i
- Najmove čije razdoblje najma završava u razdoblju od 12 mjeseci od datuma prve primjene ili kraće.

Obveza za najam se priznaje prema sadašnjoj vrijednosti ugovorenih budućih plaćanja najmodavcu za vrijeme trajanja najma, diskontirane uz diskontnu stopu koja se određuje u odnosu na stopu svojstvenu zakupu, osim ako ju nije lako utvrditi, u tom se slučaju koristi inkrementalna stopa zaduživanja Društva na početku najma. Varijabilna plaćanja najma se uključuju u izračun obveza za najam, samo ukoliko ovise o indeksu ili stopi. U tom slučaju, početni izračun obveza za najam pretpostavlja da će varijabilni element ostati nepromijenjen za vrijeme trajanja najma. Ostala varijabilna plaćanja najma predstavljaju rashod u razdoblju na koji se odnosi.

Na datum početnog priznavanja, knjigovodstvena vrijednost obveza za najam uključuje i:

- iznose za koje se očekuje da će ih najmoprimac plaćati na temelju jamstava za ostatak vrijednosti;
- cijenu izvršenja mogućnosti kupnje ako je izvjesno da će najmoprimac iskoristiti tu mogućnost; i
- plaćanja kazni za raskid najma ako razdoblje najma odražava da će najmoprimac iskoristiti mogućnost raskida najma.

Imovina s pravom korištenja početno se mjeri u visini obveza za najam, umanjena za sve primljene poticaje za najam i povećava se za:

- sva plaćanja najma izvršena na datum početka najma ili prije tog datuma;
- sve početne izravne troškove; i
- iznos rezervacije priznate u slučaju kada Društvo ugovorno snosi troškove demontaže, uklanjanja ili obnove mjesta na kojem se imovina nalazi.

Nakon početnog mjerenja, obveza za najam povećava se kako bi odražavala kamate na obveze po najmu i smanjuje se kako bi odražavala izvršena plaćanja najma. Imovina s pravom korištenja umanjuje se za akumuliranu amortizaciju koja se obračunava linearno tijekom trajanja najma, ili preostalog ekonomskog vijeka imovine, ako se smatra da je kraće od roka najma. Obveza za najam naknadno se mjeri kada dođe do promjene budućih plaćanja najma koji proizlazi iz promjene indeksa ili stope odnosno kad postoji promjena u procjeni roka bilo kojeg najma.

Računovodstvene politike primjenjive do 1. siječnja 2019. godine

Plaćanja po operativnom najmu priznaju se kroz dobit ili gubitak linearnom metodom tijekom trajanja najma.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)

2.23. Primanja zaposlenih

(i) Obveze za mirovine i ostale obveze nakon umirovljenja

U toku redovnog poslovanja prilikom isplata plaća Društvo u ime svojih radnika koji su članovi obveznih mirovinskih fondova obavlja redovita plaćanja doprinosa sukladno zakonu. Obvezni mirovinski doprinosi fondovima iskazuju se kao dio troška plaća kada se obračunaju. Društvo nema obvezu osigurati bilo koja druga primanja radnika nakon njihova umirovljenja vezano uz mirovine iz obveznih mirovinskih fondova.

Obveza se odnosi na sve osobe koje su u radnom odnosu temeljem ugovora o radu. Navedeni doprinosi se uplaćuju u određenom postotnom iznosu utvrđenom na temelju bruto plaće. Doprinosi u ime posloprimca i u ime poslodavca obračunavaju se kao trošak razdoblja u kojem su nastali.

	2019.	2018.
Doprinos za mirovinsko osiguranje	20%	20%
Doprinos za zdravstveno osiguranje	16,5%	15%
Doprinos za fond za zapošljavanje	-	1,7%
Ozljede na radu	-	0,5%

(ii) Otpremnine kod prestanka radnog odnosa

Obveze za otpremnine priznaju se kad Društvo prekine radni odnos radnika prije redovnog datuma umirovljenja ili odlukom radnika da dragovoljno prihvati prekid radnog odnosa u zamjenu za naknadu. Društvo priznaje obveze za otpremnine kada je dokazivo preuzelo obvezu da prekine radni odnos sa sadašnjim radnicima, na osnovu detaljnog formalnog plana bez mogućnosti da od njega odustane ili osigurava otpremnine kao rezultat ponude da potakne dragovoljno raskidanje radnog odnosa.

(iii) Redovne otpremnine kod odlaska u mirovinu

Otpremnine koje dospijevaju u razdoblju duljem od 12 mjeseci nakon izvještajnog datuma, diskontiraju se na njihovu sadašnju vrijednost temeljem aktuarskog izračuna koji se izrađuje na kraju svakog izvještajnog razdoblja te koji koristi pretpostavke o broju radnika za koje se procjenjuje da će ostvariti pravo na otpremninu pri redovnoj mirovini, procijenjeni trošak navedenih otpremnina te diskontnu stopu koja je slična prosječnoj očekivanoj stopi prinosa na ulaganje u državne obveznice u Republici Hrvatskoj koje kotiraju na tržištu i kod kojih su valute i rokovi dospjeća u skladu s valutama i procijenjenim trajanjem obveze za isplatom primanja. Aktuarski dobiti i gubici koji proizlaze iz usklade i promjena temeljenih na iskustvu u aktuarskim pretpostavkama knjiže se odmah unutar dobiti ili gubitka.

(iv) Dugoročna primanja radnika

Društvo priznaje obvezu za dugoročna primanja radnika (jubilarne nagrade) ravnomjerno u razdoblju u kojem je nagrada ostvarena na temelju stvarnog broja godina radnog staža. Nagrada za dugogodišnji rad iznosi od 1.500 do 5.000 kuna neto za rad u Društvu od 10 do 40 godina neprekidnog radnog odnosa kod poslodavca. Obvezu za dugoročna primanja radnika mjeri se na kraju svakog izvještajnog razdoblja koristeći pretpostavke o broju radnika kojima navedena primanja treba isplatiti, procijenjeni trošak navedenih primanja te diskontne stope koja je određena kao prosječna očekivana stopa prinosa na ulaganju u državne obveznice. Aktuarski dobiti i gubici koji proizlaze iz usklade i promjena temeljenih na iskustvu u aktuarskim pretpostavkama knjiže se odmah unutar dobiti ili gubitka.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)

2.24. Rezerviranja

Rezerviranje se priznaje onda i samo onda ako Društvo ima sadašnju (zakonsku ili izvedenu) obvezu kao rezultat prošlog događaja i ako je vjerojatno da će podmirenje obveze zahtijevati odljev resursa s ekonomskim koristima i ako se pouzdanom procjenom može utvrditi iznos obveze. Rezerviranja se preispituju na izvještajni datum, te se usklađuju s procjenom temeljenom na trenutno najboljim saznanjima.

Kad je iznos smanjenja vrijednosti novca značajan, iznos rezerviranja je sadašnja vrijednost troškova za koje se očekuje da će nastati kako bi se podmirila obveza, utvrđenih korištenjem procijenjene bezrizične kamatne stope kao diskontne stope. Kad se koristi diskontiranje, svake se godine utjecaj diskontiranja knjiži kao financijski trošak, te je iskazana vrijednost rezerviranja povećana svake godine za proteklo vrijeme.

Iznos priznat kao rezerviranje odražava najbolju moguću procjenu naknade koju će biti potrebno isplatiti radi namire sadašnje obveze na kraju izvještajnog razdoblja, uzimajući u obzir rizike i neizvjesnosti povezane s obvezom. Ako se rezerviranje mjeri koristeći procjenu novčanih tokova potrebnih za namiru sadašnje obveze, knjigovodstveni iznos obveze je sadašnja vrijednost tih novčanih tokova.

2.25. Potencijalne obveze i imovina

Potencijalne obveze se ne priznaju u financijskim izvještajima, nego se samo objavljuju u bilješkama uz financijske izvještaje.

Potencijalna imovina se ne priznaje u financijskim izvještajima, već se priznaje u trenutku kada postane vjerojatan priljev gospodarskih koristi.

2.26. Događaji nakon datuma izvještaja o financijskom položaju / Bilance

Događaji nakon datuma bilance su oni povoljni i nepovoljni događaji koji su nastali između datuma bilance i datuma na koji je odobreno izdavanje financijskih izvještaja. Društvo usklađuje iznose koje je priznalo u svojim financijskim izvještajima za događaje nakon datuma bilance koji zahtijevaju usklađivanje.

2.27. Ključne računovodstvene prosudbe i procjene

Pri izradi godišnjih financijskih izvješća Društva, Uprava je koristila određene procjene i pretpostavke koje utječu na objavljene prihode, rashode, imovinu i obveze te objavljivanje nepredviđenih obveza tijekom i na datum izvješća. Međutim, neizvjesnost vezana uz ove pretpostavke i procjene može rezultirati značajnim izmjenama knjigovodstvene vrijednosti odnosno imovine ili obveza u budućim razdobljima.

Procjene i uz njih vezane pretpostavke kontinuirano se pregledavaju. Utjecaj korekcije procjene priznaje se u razdoblju u kojem je procjena korigirana i budućim razdobljima ukoliko korekcija utječe na tekuće i buduća razdoblja.

Ključne pretpostavke koje se odnose na budućnost i ostali ključni izvori procjena neizvjesnosti na datum izvješća o financijskom položaju koje nose znatan rizik značajnih izmjena knjigovodstvenih vrijednosti imovine i obveza u sljedećoj financijskoj godini navedene su kako slijedi:

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)

2.27. Ključne računovodstvene prosudbe i procjene - nastavak

(i) Vijek trajanja nekretnina, postrojenja i opreme

Utvrđivanje korisnog vijeka imovine temelji se na povijesnom iskustvu sa sličnom imovinom, kao i predviđenom tehnološkom razvoju. Primjerenost procijenjenog korisnog vijeka razmatra se jednom godišnje, ili kad god postoji naznaka značajnih promjena u pretpostavkama. Vjerujemo da je ovo važna računovodstvena procjena, budući da uključuje pretpostavke o tehnološkom razvoju i značajno ovisi o investicijskim planovima Društva. Nadalje, s obzirom na značajan udjel imovine Društva koja se amortizira u ukupnoj imovini, utjecaj većih promjena ovih pretpostavki mogao bi biti značajan za financijski položaj i rezultate poslovanja Društva. U tijeku 2019. godine nije bilo izmjene procijenjenog vijeka trajanja nekretnina, postrojenja i opreme odnosno stopa amortizacije.

(ii) Priznavanje odgođene porezne imovine i obveza

Neto odgođena porezna imovina predstavlja iznose poreza na dobit koji su nadoknadivi na temelju budućih odbitaka oporezive dobiti te se iskazuje u izvještaju o financijskom položaju. Odgođena porezna imovina priznaje se do visine poreznih prihoda za koje je vjerojatno da će biti ostvareni. Prilikom utvrđivanja buduće oporezive dobiti i iznosa poreznih prihoda za koje je vjerojatno da će biti ostvareni u budućnosti, Uprava donosi prosudbe i izrađuje procjene na temelju oporezive dobiti iz prethodnih godina i očekivanja budućih prihoda za koje se smatra da su razumni u postojećim okolnostima (vidi bilješku 15). Knjigovodstveni iznos odgođene porezne imovine za 2019. godinu iznosi 1.446 tisuća kuna (31 prosinca 2018.: 1.553 tisuće kuna).

(iii) Nadoknadivost potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja

Nadoknadiva vrijednost potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja procijenjena je po sadašnjoj vrijednosti budućih novčanih tokova diskontiranih po tržišnoj kamatnoj stopi na datum mjerenja. Kratkotrajna potraživanja bez navedene kamatne stope mjerena su prema iznosu originalnog računa ukoliko učinak diskontiranja nije značajan.

(iv) Umanjenje vrijednosti financijske imovine mjerene po amortiziranom trošku

Umanjenje vrijednosti za pojedinačne izloženosti temelji se na najboljoj procjeni rukovodstva o sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih novčanih primitaka. Pri procjeni tih novčanih primitaka, rukovodstvo procjenjuje financijski položaj dužnika i neto nadoknadivu vrijednost instrumenata osiguranja.

Na svaki datum izvještavanja, Društvo procjenjuje je li financijska imovina koja se vodi po amortiziranom trošku kreditno umanjena. Financijski instrument je umanjen za kreditne gubitke kada je došlo do jednog ili više događaja koji imaju štetan utjecaj na procijenjene buduće novčane tokove financijske imovine. Dokaz da je financijska imovina umanjena za kreditne gubitke uključuje sljedeće dostupne podatke:

- značajne financijske poteškoće dužnika ili izdavatelja;
- kršenje ugovora kao što je neispunjenje ili slučaj dospijeća;
- restrukturiranje zajma ili predujma od strane Društva pod uvjetima koje Društvo ne bi razmatralo u uobičajenim okolnostima;
- postaje vjerojatno da će komitent ući u stečaj ili drugu financijsku reorganizaciju.

Izloženosti kojima su promijenjeni uvjeti zbog pogoršanja stanja komitenta obično se smatra kreditno umanjenim, osim ako postoje dokazi da je rizik nezaprivanja ugovornih novčanih tokova značajno smanjen restrukturiranjem i da nema drugih pokazatelja umanjenja vrijednosti.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)

2.27. Ključne računovodstvene prosudbe i procjene - nastavak

(v) Nadoknadivost zaliha

Društvo provodi umanjenje vrijednosti zaliha temeljem procjene zastarjelosti i daljnje neiskoristivosti. U 2019. godini temeljem procjene o njihovoj iskoristivosti Društvo nije vrijednosno uskladilo zalihe. U 2018. godini Društvo je vrijednosno uskladilo zalihe za 952 tisuća kuna na teret troškova poslovanja.

(vi) Aktuarske procjene korištene za izračun naknada za odlazak u mirovinu

Trošak definiranih planiranih naknada je utvrđen koristeći aktuarske procjene. Aktuarske procjene uključuju utvrđivanje pretpostavki o diskontiranim stopama, budućim povećanjima dohotka i smrtnosti ili stopi fluktuacije. Zbog dugoročne prirode tih planova te procjene sadržavaju element nesigurnosti. Rezerviranja za naknade za mirovine i jubilarne nagrade na dan 31. prosinca 2019. iznose 6.392 tisuće kuna (31. prosinca 2018.: 6.601 tisuću kuna) (vidi bilješku 33).

(vii) Posljedice određenih sudskih sporova

Društvo je strana u sudskim sporovima proizašlim iz redovnog poslovanja. Rezerviranja se evidentiraju ukoliko postoji sadašnja obveza kao rezultat prošlog događaja (uzimajući u obzir sve raspoložive dokaze uključujući mišljenje pravnih stručnjaka) gdje je vjerojatno da će podmirenje obveze zahtijevati odljev resursa i ukoliko se iznos obveze može pouzdano procijeniti.

2.28. Određivanje fer vrijednosti

Društvo primjenjuje niz računovodstvenih politika i objava koje zahtijevaju mjerenje fer vrijednosti za financijsku i nefinancijsku imovinu i obveze.

Društvo ima uspostavljen sustav kontrola u okviru mjerenja fer vrijednosti koji podrazumijeva cjelokupnu odgovornost Uprave i funkcije financija vezanu uz nadziranje svih značajnijih mjerenja fer vrijednosti, konzultiranje s vanjskim stručnjacima te, u kontekstu navedenog, izvještavanje o istome tijelima zaduženima za korporativno upravljanje.

Fer vrijednosti mjere se u odnosu na informacije prikupljene od trećih strana u kojem slučaju Uprava i funkcija financija ocjenjuju ukoliko dokazi prikupljeni od trećih strana osiguravaju da navedene procjene fer vrijednosti ispunjavaju zahtjeve MSFI-eva, uključujući i razinu iz hijerarhije fer vrijednosti u koju bi te procjene trebale biti klasificirane.

Fer vrijednosti kategoriziraju se u različite razine u hijerarhiji fer vrijednosti na temelju ulaznih varijabli koje se koriste u tehnikama procjene kao što slijedi:

- Razina 1 - kotirane cijene (nekorigrirane) na aktivnim tržištima za identičnu imovinu ili obveze.
- Razina 2 - ulazne varijable koje ne predstavljaju kotirane cijene uključene u razinu 1, a radi se o ulaznim varijablama za imovinu ili obveze koje su vidljive bilo izravno (npr. kao cijene) bilo neizravno (npr. izvedene iz cijena).
- Razina 3 - ulazne varijable za imovinu ili obveze koje se ne temelje na vidljivim tržišnim podacima (ulazne varijable koje nisu vidljive).

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnim tržištima temelji se na kotiranim tržišnim cijenama na dan bilance. Tržište se smatra aktivnim ako su kotirane cijene poznate temeljem burze, aktivnosti brokera, industrijske skupine ili regulatorne agencije, a te cijene predstavljaju stvarne i redovite tržišne transakcije prema uobičajenim trgovačkim uvjetima.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)

2.28. Određivanje fer vrijednosti - nastavak

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu (na primjer, OTC derivativi) utvrđuje se korištenjem tehnika procjene. Te tehnike procjene zahtijevaju maksimalno korištenje vidljivih tržišnih podataka gdje je to moguće, a oslanjaju se što je manje moguće na procjene specifične za pojedini subjekt. Ako se jedna ili više značajnih ulaznih varijabli ne temelji na vidljivim tržišnim podacima, procjena fer vrijednosti kategorizira se kao razina 3.

Društvo je napravilo sljedeće značajnije procjene fer vrijednosti u okviru pripreme financijskih izvještaja, a koje su detaljnije objašnjene u sljedećoj bilješci:

- Bilješka 20.: Ulaganja u nekretnine
- Bilješka 23.: Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

BILJEŠKE UZ IZVJEŠTAJ O SVEOBUHVAATNOJ DOBITI

3. Prihodi od prodaje

O P I S	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
Prihodi od prodaje u zemlji	516.764	493.321
Prihodi od prodaje u inozemstvu	335.639	341.944
Ostali prihodi od prodaje	24.318	12.439
Ukupno	876.721	847.704

4. Ostali poslovni prihodi

O P I S	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
Prihodi od promjene fer vrijednosti ulaganja u nekretnine	2.432	1.277
Dobici od prodaje dugotrajne materijalne imovine	323	154
Prihodi od inventurnih viškova	62	61
Prihodi od subvencija, refundacija i naknada šteta	1.174	1.930
Prihodi od ukidanja rezerviranja	217	742
Prihodi iz proteklih godina	274	168
Prihodi od otpisa obveza	877	423
Ostali prihodi od povezanih društava	2.228	2.864
Ostali nespecificirani poslovni prihodi	1.235	1.479
Ukupno	8.822	9.098

5. Promjena vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda

Povećanje vrijednosti zaliha iskazano u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti za 2019. godinu u iznosu od 1.037 tisuća kuna (2018. godine iskazano je smanjenje vrijednosti zaliha u iznosu od 6.706 tisuća kuna) predstavlja dio troškova nastalih tijekom razdoblja, a koji nisu priznati kao rashod već su kapitalizirani kao zaliha u okviru kratkotrajne imovine.

6. Materijalni troškovi

O P I S	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
Utrošene sirovine i materijal, ambalaža	286.646	275.133
Utrošena energija	18.549	18.084
Sitan inventar	1.067	1.090
Ukupno	306.262	294.307

7. Troškovi prodane robe

Troškovi prodane robe iskazani su u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti za 2019. godinu u iznosu od **168.042** tisuće kuna (2018. godine u iznosu od **145.889** tisuća kuna).

8. Troškovi usluga

O P I S	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
Prijevozne usluge	15.096	13.954
Usluge održavanja	7.732	7.099
Usluge sajмова	318	226
Najamnine i zakupnine	1.602	3.079
Licence	1.993	2.062
Vanjske usluge reklame i propagande	43.897	40.236
Intelektualne i osobne usluge	5.383	4.916
Usluge revizije	255	255
Komunalne usluge	2.909	2.840
Vanjske usluge reprezentacije	1.285	1.883
Ostale vanjske usluge	5.221	4.663
Ukupno	85.691	81.213

9. Troškovi osoblja

O P I S	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
Neto plaće	131.984	126.107
Porezi i doprinosi iz plaće	56.970	54.322
Doprinosi na plaće	29.073	29.772
Ukupno	218.027	210.201

KRAŠ d.d.
Bilješke uz godišnje financijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. - nastavak

10. Amortizacija

O P I S	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
Nematerijalna imovina	325	264
Materijalna imovina	27.796	32.297
Imovina s pravom uporabe	2.019	0
Biološka imovina	68	72
Ukupno	30.208	32.633

11. Vrijednosno usklađenje

O P I S	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
Vrijednosno usklađenje potraživanja od kupaca (bilješka 27.)	29.025	0
Vrijednosno usklađenje ostalih potraživanja	1.080	0
Vrijednosno usklađenje zaliha	0	952
Ukupno	30.105	952

12. Ostali troškovi poslovanja

O P I S	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
Dnevnice za služben putovanja i putni troškovi	2.528	2.120
Naknade troškova zaposlenima (prijevoz)	6.064	5.969
Božićnica, uskrsnica i ostalo	5.040	4.853
Nagrade za poslovne rezultate	7.669	3.325
Ostala darovanja i pomoći zaposlenima	1.624	1.513
Otpremnine	456	796
Pomoći i ostala davanja	891	984
Premije osiguranja	3.576	3.489
Bankarske usluge i troškovi platnog prometa	781	984
Doprinosi, članarine i druga davanja	4.642	4.699
Porezi koji ne ovise o dobitku i takse	301	309
Naknade članovima Nadzornog odbora	1.369	1.384
Stručno obrazovanje, literatura i slično	871	599
Kazne, penali i nadoknade štete	188	217
Otpis zaliha	536	90
Neamortizirana vrijednost dugotrajne imovine	123	366
Ostali nematerijalni troškovi poslovanja	2.392	1.809
Ukupno	39.051	33.506

13. Financijski prihodi

O P I S	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
Prihodi od kamata	2.092	4.493
Prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	859	0
Prihodi od udjela u dobiti	2.144	1.110
Ostali financijski prihodi	91	86
Ukupno	5.186	5.689

14. Financijski rashodi

O P I S	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
Rashodi od kamata	3.528	6.444
Rashodi kamata s osnove obveza po najmu	127	0
Negativne tečajne razlike	0	422
Nerealizirani gubici	672	14
Ukupno	4.327	6.880

15. Trošak poreza na dobit

Trošak poreza na dobit priznat u Izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti je kako slijedi:

O P I S	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
Trošak poreza na dobit tekuće godine	2.407	11.404
Odgođeni porez	106	(1.439)
Ukupno	2.513	9.965

Društvo je porezni obveznik, sukladno poreznim zakonima i propisima Republike Hrvatske. Porezna osnovica utvrđuje se kao razlika između prihoda i rashoda razdoblja i uvećava za rashode koji su porezno nepriznati. Stopa poreza na dobit iznosi 18% (2018.: 18%).

O P I S	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
Dobit prije oporezivanja	10.045	50.204
Porez na dobit uz stopu poreza od 18%	1.808	9.037
Učinak porezno nepriznatih rashoda	1.184	1.251
Učinak porezno izuzetih prihoda	(479)	(323)
Porezni trošak	2.513	9.965
Efektivna porezna stopa (%)	25,02%	19,85%

15. Trošak poreza na dobit (nastavak)

U skladu s poreznim propisima, Porezna uprava može u svakom trenutku pregledati knjige i evidencije društava u razdoblju od tri godine nakon isteka godine u kojoj je porezna obveza iskazana te može nametnuti dodatne porezne obveze i kazne. Uprava Društva nije upoznata ni s kakvim okolnostima koje bi mogle dovesti do potencijalnih značajnih obveza u tom pogledu.

Usklađenje tekućeg poreza na dobit i odgođenih poreza prikazano je kako slijedi:

	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
Tekući porez	(2.407)	(11.404)
Formiranje odgođene porezne imovine	106	171
Realizirana odgođena porezna imovina	(212)	(133)
Realizirana odgođena porezna obveza	0	1.401
Ukupno porez na dobit po stopi od 18%	(2.513)	(9.965)

16. Zarada po dionici

O P I S	2019.	2018.
	HRK	HRK
Dobit za godinu namijenjena dioničarima Društva	7.532.059	40.239.286
Prosječni ponderirani broj glavnih dionica	1.498.613	1.370.380
Ukupno	5,03	29,36

Prosječni ponderirani broj dionica koji se primjenjuje kod izračuna zarade po dionici za 2019. godinu iznosio je 1.498.613 dionica (za 2018. godinu u iznosu od 1.370.380 dionica). Zarada po dionici iskazana u financijskim izvještajima Društva u iznosu od 5,03 kuna (2018. godine u iznosu od 29,36 kuna) predstavlja omjer neto dobiti tekuće godine u iznosu 7.532 tisuće kuna (2018. godine u iznosu od 40.239 tisuće kuna) i prosječnog ponderiranog broja dionica.

BILJEŠKE UZ IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM POLOŽAJU / BILANCI

17. Nematerijalna imovina

O P I S	Software	Ulaganja u tuđu imovinu	Nematerijalna imovina u pripremi	UKUPNO
	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000
Nabavna vrijednost				
Stanje 31. prosinca 2017.	10.612	2.776	584	13.972
Povećanja imovine	0	0	450	450
Prijenos sa investicija u toku	521	450	(971)	0
Stanje 31. prosinca 2018.	11.133	3.226	63	14.422
Povećanja imovine	0	0	535	535
Prijenos sa investicija u toku	56	329	(385)	0
Prijenos na materijalnu imovinu	0	0	(63)	(63)
Prodaja ili rashod	(12)	(210)	0	(222)
Stanje 31. prosinca 2019.	11.177	3.345	150	14.672
Akumulirana amortizacija i umanjenje vrijednosti				
Stanje 31. prosinca 2017.	10.523	2.445	0	12.968
Amortizacija za godinu	133	131	0	264
Stanje 31. prosinca 2018.	10.656	2.576	0	13.232
Amortizacija za godinu	139	186	0	325
Prodaja ili rashod	(12)	(114)	0	(126)
Stanje 31. prosinca 2019.	10.783	2.648	0	13.431
Neto knjigovodstvena vrijednost				
1. siječnja 2018. godine	89	331	584	1.004
31. prosinca 2018. godine	477	650	63	1.190
31. prosinca 2019. godine	394	697	150	1.241

KRAŠ d.d.

Bilješke uz godišnje financijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. - nastavak

18. Nekretnine, postrojenja i oprema

OPIS	Zemljišta		Građevinski objekti		Postrojenja i oprema		Alati, pogon. inventar i transportna sredstva		Ostala materijalna imovina		Materijalna imovina u pripremi		Predjmovi za materijalnu imovinu		UKUPNO
	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000	
Nabavna vrijednost															
Stanje 1. siječnja 2018. godine	67.901	563.264	774.923	96.416	6.399	9.258	88	1.518.249							
Povećanja	0	0	0	0	0	10.684	743	11.427							
Prijenos s imovine u pripremi	0	870	10.986	2.044	84	(13.700)	0	284							
Rashod ili prodaja	0	(2.589)	(3.254)	(3.366)	(417)	(284)	0	(9.910)							
Stanje 31. prosinca 2018. godine	67.901	561.545	782.655	95.094	6.066	5.958	831	1.520.050							
Povećanja	0	0	0	0	0	34.445	7.797	42.242							
Prijenos s imovine u pripremi	0	709	12.484	3.148	108	(16.449)	0	0							
Donos sa nematerijalne imovine u pripremi	0	0	0	0	0	63	0	63							
Revalorizacija	16.833	0	0	0	0	0	0	16.833							
Prijenos na ulaganja u nekretnine	(31.338)	(9.911)	0	0	0	0	0	(41.249)							
Rashod ili prodaja	0	(841)	(10.964)	(7.859)	(111)	(3)	0	(19.778)							
Stanje 31. prosinca 2019. godine	53.396	551.502	784.175	90.383	6.063	24.014	8.629	1.518.161							

Akumulirana amortizacija

Stanje 1. siječnja 2018. godine	0	397.464	695.111	86.411	5.426	0	0	1.184.412
Amortizacija za godinu	0	10.861	17.869	3.260	307	0	0	32.297
Rashod ili prodaja	0	(301)	(3.254)	(3.364)	(403)	0	0	(7.322)
Stanje 31. prosinca 2018. godine	0	408.024	709.726	86.307	5.330	0	0	1.209.387
Amortizacija za godinu	0	10.557	13.995	3.003	241	0	0	27.796
Prijenos na ulaganja u nekretnine	0	(2.392)	0	0	0	0	0	(2.392)
Rashod ili prodaja	0	(841)	(10.964)	(7.849)	(111)	0	0	(19.765)
Stanje 31. prosinca 2019. godine	0	415.348	712.757	81.461	5.460	0	0	1.215.026

Neto knjigovodstvena vrijednost

Stanje 1. siječnja 2018. godine	67.901	165.800	79.812	10.005	973	9.258	88	333.837
Stanje 31. prosinca 2018. godine	67.901	153.521	72.929	8.787	736	5.957	832	310.663
Stanje 31. prosinca 2019. godine	53.396	136.154	71.418	8.922	603	24.013	8.629	303.134

KRAŠ d.d.
Bilješke uz godišnje financijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. - nastavak

19. Imovina s pravom uporabe

O P I S	Informatička oprema	Vozila	Ukupno
	HRK'000	HRK'000	HRK'000
Nabavna vrijednost			
Stanje 31. prosinca 2018. godine	0	0	0
Učinak prve primjene MSFI 16	0	4.263	4.263
Stanje 1. siječnja 2019. godine (usklađeno)	0	4.263	4.263
Povećanja	4.286	906	5.192
Stanje 31. prosinca 2019. godine	4.286	5.169	9.455
Akumulirana amortizacija			
Stanje 31. prosinca 2018. godine	0	0	0
Stanje 1. siječnja 2019. godine	0	1.054	1.054
Trošak amortizacije za godinu	643	1.376	2.019
Stanje 31. prosinca 2019. godine	643	2.430	3.073
Neto knjigovodstvena vrijednost			
1. siječnja 2019. godine (usklađeno)	0	3.209	3.209
31. prosinca 2019. godine	3.643	2.739	6.382

20. Ulaganje u nekretnine

O P I S	Ulaganje u nekretnine
	HRK'000
Stanje 1. siječnja 2018. godine	30.752
povećanje fer vrijednosti priznato u dobiti ili gubitak	1.278
Stanje 31. prosinca 2018. godine	32.030
prijenos s nekretnine, postrojenja i opreme	38.857
povećanje fer vrijednosti priznato u dobit ili gubitak	2.432
Stanje 31. prosinca 2019. godine	73.319

Ulaganje u nekretnine iskazano na dan 31. prosinca 2019. godine u iznosu od 73.319 tisuća kuna (31. prosinca 2018. godine u iznosu 32.030 tisuća kuna) odnosi se na iznajmljene poslovne prostore i poljoprivredno zemljište s pripadajućim građevinskim objektima u Bratini. Društvo ulaganje u nekretnine mjeri sukladno zahtjevima MRS-a 40 Ulaganje u nekretnine primjenom modela fer vrijednosti. Shodno tome Društvo priznaje dobit ili gubitak koji nastaje promjenom fer vrijednosti ulaganja u nekretnine u dobit ili gubitak razdoblja u kojem je nastao temeljem procjene vrijednosti koju rade vanjski procjenitelji.

KRAŠ d.d.
Bilješke uz godišnje financijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. - nastavak

21. Biološka imovina

O P I S	Biološka imovina		UKUPNO
	HRK	Biološka imovina u pripremi HRK	
Nabavna vrijednost			
Stanje 31. prosinca 2017. godine	1.956	529	2.485
Povećanje	0	151	151
Prijenos s imovine u pripremi	61	(345)	(284)
Smanjenje (prodaja, rashod, manjak)	(96)	0	(96)
Stanje 31. prosinca 2018. godine	1.921	335	2.256
Povećanje	0	86	86
Smanjenje (prodaja, rashod, manjak)	(577)	(421)	(998)
Stanje 31. prosinca 2019. godine	1.344	0	1.344
Akumulirana amortizacija			
Stanje 31. prosinca 2017. godine	664	0	664
Amortizacija	72	0	72
Vrijednosno usklađenje	(1)	0	(1)
Rashodovanje i otuđivanje	(34)	0	(34)
Stanje 31. prosinca 2018. godine	701	0	701
Amortizacija	68	0	68
Vrijednosno usklađenje	(51)	0	(51)
Rashodovanje i otuđivanje	(280)	0	(280)
Stanje 31. prosinca 2019. godine	438	0	438
Neto knjigovodstvena vrijednost			
Stanje 1. siječnja 2018. godine	1.292	529	1.821
Stanje 31. prosinca 2018. godine	1.220	335	1.555
Stanje 31. prosinca 2019. godine	906	0	906

22. Udjeli u ovisnim društvima

O P I S	Djelatnost	Država	Postotak vlasništva	31.12.2019. 31.12.2018.	
				HRK'000	HRK'000
Karolina d.o.o., Osijek	proizvodnja	Hrvatska	99,7%	54.425	54.425
Mira a.d., Prijedor	proizvodnja	BIH	76,9%	17.203	17.203
Kraš Commerce d.o.o., Beograd	trgovina	Srbija	100%	4.657	4.657
Kraškomerc Kraš d.o.o.e.l., Skopje	trgovina	Makedonija	100%	3.686	3.686
Kraš-Trgovina d.o.o., Zagreb	trgovina	Hrvatska	100%	3.020	3.020
Krašcommerce d.o.o., Ljubljana	trgovina	Slovenija	100%	1.540	1.540
Kraš Trgovina d.o.o., Široki Brijeg	trgovina	BIH	100%	146	146
UKUPNO				84.677	84.677

Sukladno Odluci o pokretanju postupka pripajanja KRAŠ-TRGOVINE d.o.o., Zagreb od 21. siječnja 2020. godine, društvo KRAŠ-TRGOVINA d.o.o., Zagreb poslovat će do kraja 2020. godine, a nakon toga će biti pripojeno Društvu.

KRAŠ d.d.
Bilješke uz godišnje financijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. - nastavak

23. Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
<u>Dionice i udjeli</u>		
Privredna banka d.d., Zagreb	43	37
Zagrebačka banka d.d., Zagreb	17	16
Croatia osiguranje d.d., Zagreb	9.520	10.857
Fortenova grupa d.d., Zagreb	1.145	0
<u>Obveznice</u>		
Fortenova grupa d.d., Zagreb	1.145	0
Ukupno	11.870	10.910

24. Zajmovi i potraživanja

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
<u>Zajmovi dani povezanim društvima</u>		
Karolina d.o.o., Osijek	5.500	0
Mira a.d., Prijedor	7.654	0
minus: tekuće dospjeće (bilješka 30.)	(4.434)	0
	8.720	0
Zajmovi zaposlenicima	18.607	31.103
minus: tekuće dospjeće (bilješka 30.)	(8.830)	(9.064)
	9.777	22.039
<u>Stambeni krediti</u>	1.432	1.897
Zajmovi KRAŠ-ESOP d.o.o., Zagreb	0	36.050
minus: tekuće dospjeće (bilješka 30.)	0	(16.050)
		20.000
Potraživanja s osnove police životnog osiguranja	2.858	6.680
Depoziti	0	12.070
Ostala dugotrajna potraživanja	342	632
Ukupno	23.129	63.318

Zajmovi dani zaposlenicima u najvećoj mjeri odnose se na zajmove odobrene zaposlenicima Društva i povezanih društava. Pojedinačni zajmovi odobreni su na rok od 5 godina, uz godišnju kamatnu stopu sukladnu zakonu o porezu na dohodak, odnosno 3% godišnje. U 2020. godini otplaćeno je 16.137.307 tisuća kuna danih zajmova zaposlenicima.

KRAŠ d.d.
Bilješke uz godišnje financijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. - nastavak

25. Zalihe

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Sirovine i materijal	78.196	51.435
Sitan inventar	6.195	6.640
Umanjenje vrijednosti sitnog inventara	(6.195)	(6.640)
Gotovi proizvodi	24.530	23.321
Trgovačka roba	8.063	8.752
Predujmovi za zalihe	4.365	9.999
Biološka imovina	0	168
Ukupno	115.154	93.675

26. Potraživanja od povezanih društava

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Potraživanja od povezanih društava u zemlji (bilješka 44.)	8.486	9.369
Potraživanja od povezanih društava u inozemstvu (bilješka 44.)	118.385	112.060
UKUPNO	126.871	121.429

27. Potraživanja od kupaca

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Potraživanja od kupaca u zemlji	152.555	135.372
Umanjenje vrijednosti potraživanja	(24.924)	(24.924)
	127.631	110.448
Potraživanja od kupaca u inozemstvu	63.192	62.652
Umanjenje vrijednosti potraživanja	(30.601)	(1.541)
	32.591	61.111
Ukupno	160.222	171.559

Kretanje umanjenja vrijednosti potraživanja od kupaca bilo je kako slijedi:

	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
Stanje 1. siječnja	(26.464)	(26.464)
Priznati gubici zbog smanjenja vrijednosti	(29.061)	0
Stanje 31. prosinca	(55.525)	(26.464)

Uprava vjeruje da je fer vrijednost potraživanja na dan izvještavanja približna knjigovodstvenoj vrijednosti potraživanja od kupaca. Umanjenje vrijednosti potraživanja od kupaca iskazano na teret izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti 2019. godine u iznosu od 29.025 tisuća kuna odnosi se uglavnom umanjeње vrijednosti potraživanja od kupca iz Saudijske Arabije.

KRAŠ d.d.
Bilješke uz godišnje financijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. - nastavak

28. Potraživanja od države i drugih institucija

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Potraživanja za više plaćeni porez na dodanu vrijednost	2.695	0
Potraživanja za akontacije poreza na dobit	6.965	0
Ostala potraživanja od države	363	696
Potraživanja za porez po odbitku	33	0
Ukupno	10.056	696

29. Ostala potraživanja

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Potraživanja od koncerna Agrokor	2.379	4.668
Potraživanja za dane predujmove	1.401	180
Unaprijed plaćeni troškovi	413	937
Potraživanja za kamate	177	4.200
Potraživanja od zaposlenika	125	675
Ostala potraživanja	1.259	531
Umanjenje vrijednosti ostalih potraživanja	(1.253)	(173)
Ukupno	4.501	11.018

30. Financijska imovina

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
<u>Dani zajmovi povezanim društvima</u>		
Karolina d.o.o., Osijek	12.000	0
Plus: tekuće dospjeće dugoročnih zajmova (bilješka 24.)	4.434	0
	16.434	0
Ostala kratkotrajna financijska imovina	101	1.186
Tekuće dospjeće danih zajmova zaposlenicima (bilješka 24.)	8.830	9.064
Krovni zajam Agrokor	0	41.836
Tekući dio zajama KRAŠ ESOP d.o.o., Zagreb (bilješka 24.)	0	16.050
Ukupno	25.365	68.136

31. Novac u banci i blagajni

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Novac na kunskim računima u banci	32.238	76.915
Novac na deviznim računima u banci	38.277	21.984
Novac u blagajni	71	23
Ukupno	70.586	98.922

32. Kapital

// Temeljni (upisani) kapital na dan 31. prosinca 2019. godine utvrđen je u nominalnoj vrijednosti u iznosu od 599.448 tisuća kuna (31. prosinca 2018. godine u iznosu od 599.448 tisuća kuna) i sastoji se od 1.498.621 dionice nominalne vrijednosti od 400 kuna (2018. godine isto), te predstavlja vlastite trajne izvore za poslovanje Društva i obuhvaća temeljnu glavicu registriranu kod Trgovačkog suda u Zagrebu.

Na Glavnoj skupštini održanoj 31. kolovoza 2018. godine donijeta je odluka o povećanju temeljnog kapitala s iznosa od 549.448 tisuća kuna za iznos od 50.000 tisuća kuna na iznos od 599.448 tisuća kuna izdanjem 125.000 novih redovnih dionica pojedinačnog nominalnog iznosa od 400 kuna. Nakon uspješno provedenog postupka dokapitalizacije Trgovački sud u Zagrebu donio je Rješenje na temelju kojeg je proveden upis povećanja temeljnog kapitala u sudskom registru dana 21. prosinca 2018. godine. Povećanje temeljnog kapitala je na taj dan provedeno i u poslovnim knjigama Kraš d.d. Zagreb. Središnje klirinško depozitarno društvo d.d., Zagreb (dalje: SKDD) je 17. siječnja 2019. godine u informacijskom sustavu izvršilo upis povećanja temeljnog kapitala, te od toga dana temeljni kapital Kraš d.d. upisan u informacijski sustav SKDD-a iznosi 599.448 tisuća kuna i podijeljen je na 1.498.621 redovnu dionicu. Istog dana 125.000 novih redovnih dionica uključeno je u sustav trgovanja na Zagrebačkoj burzi na Redovito tržište. Svaka dionica daje pravo na jedan glas na Glavnoj Skupštini Kraš d.d. Zagreb.

Vlasnička struktura dioničara na dan 31. prosinca 2019. godine upisana u informacijski sustav SKDD prikazana je kako slijedi:

Dioničar	Udio u temeljnom kapitalu	
	Broj dionica kom	%
Mesna industrija braća Pivac d.o.o. Vrgorac	755.189	50,39%
KAPPA STAR LIMITED d.o.o. Nicosia Cipar	420.164	28,04%
Ostale pravne osobe	215.402	14,37%
Trezor Kraš d.d. Zagreb	76.360	5,10%
KRAŠ - ESOP d.o.o.	31.506	2,10%
Ukupno	1.498.621	100,00%

Vlasnička struktura dioničara na dan 31. prosinca 2018. godine upisana u informacijski sustav SKDD prikazana je kako slijedi:

Dioničar	Udio u temeljnom kapitalu	
	Broj dionica kom	%
Fizičke osobe	632.889	46,07%
MESNA INDUSTRIJA BRAĆA PIVAC d.o.o. Vrgorac	343.238	24,99%
KRAŠ - ESOP d.o.o.	271.441	19,76%
Trezor Kraš d.d. Zagreb	78.613	5,72%
Ostale pravne osobe	47.440	3,46%
Ukupno	1.373.621	100,00%

Napomena: U gornjoj tabeli nije prikazano izdavanje novih 125.000 dionica, obzirom na upis u evidencijama SKDD u siječnju 2019. godine - vidi objašnjenje gore.

KRAŠ d.d.
Bilješke uz godišnje financijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. - nastavak

32. Kapital (nastavak)

U nastavku je prikazana vlasnička struktura prvih deset dioničara na dan 31. prosinca 2019. godine upisanih u informacijski sustav Središnjeg klirinškog depozitarnog društva d.d., Zagreb:

Dioničar	Broj dionica	Udio u temeljnom
	kom	kapitalu
		%
MESNA INDUSTRIJA BRAĆA PIVAC d.o.o. Vrgorac	755.189	50,39%
KAPPA STAR LIMITED d.o.o., Nicosia, Cipar	420.164	28,04%
KRAŠ d.d. Zagreb - trezorski račun	76.360	5,10%
Zagrebačka banka d.d./Zbirni skrbnički račun na ime ZAGREBAČKA BANKA d.d./DF	22.304	1,49%
VIDAKOVIĆ MARICA	8.015	0,53%
ZLATAN LISICA	4.774	0,32%
Zagrebačka banka d.d./Zbirni skrbnički račun na ime STATE STREET BANK AND TRUST COMPANY , BOSTON	4.472	0,30%
MARIJA CARIĆ	3.256	0,22%
DAMIR BULIĆ	2.823	0,19%
MARIJA ZORIĆ	2.277	0,15%
Ukupno	1.299.634	86,73%

U nastavku je prikazana vlasnička struktura prvih deset dioničara na dan 31. prosinca 2018. godine upisanih u informacijski sustav Središnjeg klirinškog depozitarnog društva d.d., Zagreb na taj dan:

Dioničar	Broj dionica	Udio u temeljnom
	kom	kapitalu
		%
MESNA INDUSTRIJA BRAĆA PIVAC d.o.o. Vrgorac	329.370	23,98%
KRAŠ - ESOP d.o.o. Zagreb	271.441	19,76%
KRAŠ d.d. Zagreb - trezorski račun	73.875	5,38%
HPB d.d. Zagreb	14.500	1,06%
SPLITSKA BANKA d.d./Zbirni skrbnički račun	9.328	0,68%
Radišić Darko	8.276	0,60%
Zagrebačka banka d.d./Zbirni skrbnički račun na ime STATE STREET BANK AND TRUST COMPANY , BOSTON	7.448	0,54%
Gobec Janez	6.500	0,47%
Bujanović Zvonimir	6.023	0,44%
Spajić Marinko	5.907	0,43%
Ukupno	732.668	53,34%

/ii/ Kapitalne rezerve iskazane na dan 31. prosinca 2019. godine u negativnom iznosu od 16.381 tisuće kuna (31. prosinca 2018. godine u negativnom iznosu od 15.509 tisuća kuna) odnose se na kapitalni gubitak od prodaje vlastitih dionica.

/iii/ Zakonske rezerve iskazane su na dan 31. prosinca 2019. godine u iznosu od 29.484 tisuće kuna (31. prosinca 2018. godine u iznosu od 27.472 tisuće kuna) i u njih u skladu sa Zakonom o trgovačkim društvima unosi se 5% dobiti tekuće godine nakon pokrića gubitka, sve dok zakonske rezerve ne dosegnu minimalni zakonski iznos od 5% temeljnog kapitala.

32. Kapital (nastavak)

/iv/ Rezerve za vlastite dionice iskazane su na dan 31. prosinca 2019. godine u iznosu od 37.853 tisuće kuna (31. prosinca 2018. godine u iznosu od 39.347 tisuća kuna).

/vi/ Revalorizacijske rezerve iskazane su na dan 31. prosinca 2019. godine u iznosu od 14.415 tisuća kuna (31. prosinca 2018. godine u iznosu od 612 tisuća kuna). Revalorizacijske rezerve u iznosu od 13.803 tisuće kuna formirane su prilikom prijenosa zemljišta i građevinskih objekata u Bratini s nekretnina koje koristi Društvo na ulaganje u nekretnine koje se iskazuje po fer vrijednosti. Društvo je razliku između knjigovodstvene vrijednosti nekretnine utvrđene sukladno MRS-u 16 „Nekretnine, postrojenja i oprema“ i njene fer vrijednosti sukladno MRS-u 40 „Ulaganje u nekretnine“ na datum prijenosa u iznosu od 16.833 tisuće kuna, iskazalo kao revalorizacijsku rezervu u iznosu od 13.803 tisuće kuna te odgođenu poreznu obvezu u iznosu od 3.030 tisuća kuna.

/vii/ Revalorizacijske fer vrijednosti iskazane na dan 31. prosinca 2019. godine u negativnom iznosu od 56 tisuća kuna (31. prosinca 2018. godine u iznosu od 587 tisuća kuna) predstavljaju rezerve po osnovi naknadnog vrednovanja po fer vrijednosti financijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

33. Rezerviranja

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Rezerviranja za otpremnine (MRS 19)	2.119	2.111
Rezerviranja za jubilarne nagrade (MRS 19)	4.273	4.490
Ukupno	6.392	6.601

O P I S	Rezerviranja za otpremnine	Rezerviranja za jubilarne nagrade	Ukupno
	HRK'000	HRK'000	HRK'000
Stanje 1. siječnja 2018. godine	2.360	4.983	7.343
Ukidanje rezerviranja	(249)	(493)	(742)
Stanje 31. prosinca 2018. godine	2.111	4.490	6.601
Nova rezerviranja	8	0	8
Ukidanje rezerviranja	0	(217)	(217)
Stanje 31. prosinca 2019. godine	2.119	4.273	6.392

Obveza rezerviranja za primanja zaposlenika proizlazi iz Kolektivnog ugovora, a rezerviranja su utvrđena sukladno MRS-u 19 - Primanja zaposlenih. Rezerviranja za primanja zaposlenih uključuju rezerviranja za otpremnine, jubilarne nagrade i solidarne potpore. Rezerviranja se mjere po sadašnjoj vrijednosti troškova za koje se očekuje da će biti potrebni za podmirenje obveze, uz korištenje diskontne stope od 2,76%.

Izračun je napravljen na temelju sljedećih glavnih pretpostavki:

	2019.	2018.
Diskontna stopa	1,77%	2,76%
Stopa fluktuacije	5,05%	4,69%

KRAŠ d.d.
Bilješke uz godišnje financijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. - nastavak

34. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Dugoročni, osigurani krediti kod banaka	217.570	153.148
	217.570	153.148
minus: tekuće dospijeće (bilješka 37.)	(89.779)	(76.928)
Ukupno	127.791	76.220

Društvo na dan 31. prosinca 2019. godine ima sklopljeno ukupno 6 dugoročnih kredita s 4 domaće banke.

Obveze po dugoročnim kreditima prema bankama osigurane su mjenicama i zadužnicama.

Društvo je na izvještajni datum na konsolidiranoj razini zadovoljilo ugovorene uvjete zaduženja (omjer neto financijskog duga i EBITDA manje od 4, udjel vlastitog kapitala u odnosu na vlastitu imovinu na razini od najmanje 40% i omjer kratkotrajne imovine i kratkoročnih obveza veći od 1,2).

Promjene u obvezama prema bankama prikazane su kako slijedi:

O P I S	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
1. siječnja	153.148	132.676
Novi krediti	212.032	31.659
Otplate kredita	(146.765)	(11.089)
Tečajne razlike	(845)	(98)
Ukupno dugoročne obveze	217.570	153.148
minus: tekuće dospijeće (bilješka 37.)	(89.779)	(76.928)
31. prosinca	127.791	76.220

Kamatne stope po dugoročnim kreditima na izvještajni datum su kako slijedi:

	2019	2018
nepromjenjiva	1,08% - 1,50%	1,5% - 2,25%
promjenjiva	n/p	EURIBOR +(2 - 3 p.p.)

Dinamika otplate dugoročnih kredita prikazana je kako slijedi:

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Dospijeće do jedne godine	89.779	76.928
Dospijeće od jedne do dvije godine	73.802	61.339
Dospijeće od dvije do tri godine	51.402	14.556
Dospijeće od tri do četiri godine	2.587	325
Ukupno	217.570	153.148

U nastavku su prikazane obveze po dugoročnim kreditima u valuti:

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Krediti banaka u EUR	109.533	7.616
Krediti banaka u HRK	108.037	145.532
Ukupno	217.570	153.148

KRAŠ d.d.
Bilješke uz godišnje financijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. - nastavak

35. Obveze s osnova najma

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Obveze s osnova najma	6.438	0
minus: tekuće dospjeće obveza s osnova najma (bilješka 42.)	(2.288)	0
UKUPNO	4.150	0

Dospjeće obveza po osnovi najma prikazano je kako slijedi:

31. prosinca 2019.	do 3 mjeseca	od 3 do 12 mjeseci	od 1 do 2 godine	od 2 do 5 godina	preko 5 godina	Ukupno
	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000
Obveze po osnovi najma	582	1.706	2.954	1.196	0	6.438
	582	1.706	2.954	1.196	0	6.438

Kretanje obveza po osnovi najma prikazano je kako slijedi:

	Informatička oprema i ostalo	Vozila	Ukupno
	HRK'000	HRK'000	HRK'000
Stanje 1. siječnja 2019. godine	60	3.175	3.235
Troškovi kamata (bilješka 14)	64	63	127
Novi najam	4.286	906	5.192
Plaćanja najma	(720)	(1.378)	(2.098)
Tečajne razlike	(9)	(9)	(18)
Stanje 31. prosinca 2019. godine	3.681	2.757	6.438

36. Obveze prema povezanim društvima

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Obveze prema povezanim društvima u zemlji	9.225	17.286
Obveze prema povezanim društvima u inozemstvu	7.519	5.987
Ukupno	16.744	23.273

KRAŠ d.d.
Bilješke uz godišnje financijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. - nastavak

37. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Kratkoročni, osigurani krediti banaka	0	106.439
Ukupno kratkoročne obveze	0	106.439
Plus: tekuće dospjeće dugoročnih kredita (bilješka 34.)	89.779	76.928
Ukupno	89.779	183.367

Promjene u obvezama prema bankama i drugim financijskim institucijama prikazane su kako slijedi:

O P I S	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
1. siječnja	183.367	185.409
Novi krediti	0	84.293
Otplate kredita	(183.367)	(163.263)
Ukupno kratkoročne obveze prema bankama	0	106.439
Plus: tekuće dospjeće dugoročnih kredita (bilješka 34.)	89.779	76.928
31. prosinca	89.779	183.367

Kamatne stope po kratkoročnim kreditima na izvještajni datum su kako slijedi:

	2019	2018
nepromjenjiva	n/p	1,5% - 1,7%

38. Obveze prema dobavljačima

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Obveze prema dobavljačima u zemlji	41.971	46.975
Obveze prema dobavljačima u inozemstvu	33.703	40.198
Ukupno	75.674	87.173

39. Obveze prema zaposlenicima

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Obveze prema zaposlenima za plaće	10.506	10.349
Ostale obveze prema zaposlenima	226	323
Ukupno	10.732	10.672

40. Obveze za poreze i doprinose

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Obveze za doprinose iz i na plaće	5.072	5.153
Obveze za porez i prirez	1.303	1.365
Obveza poreza na dobit	0	5.234
Obveze za porez na dodanu vrijednost	0	565
Ostale obveze za poreze i doprinose	2	2
Ukupno	6.377	12.319

41. Obveze s osnove udjela u rezultatu

Obveze s osnova udjela u rezultatu iskazane na dan 31. prosinca 2019. godine u iznosu od 790 tisuća kuna (31. prosinca 2018. godine u iznosu od 598 tisuća kuna) odnose se na obveze s osnova neisplaćene dobiti – dividende.

42. Ostale kratkoročne obveze

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Prihod budućeg razdoblja	1.472	1.621
Obveze za prodane stanove	1.159	1.654
Odgođeno plaćanje troškova	460	410
Obveze za primljene predujmove	303	220
Obveze prema članovima Nadzornog odbora	128	294
Obveze za kamate	79	191
Tekuće dospjeće dugoročnih obveza za najam (bilješka 35.)	2.288	0
Ostale obveze	1.444	3.331
Ukupno	7.333	7.721

43. Izvanbilančni zapisi

Izvanbilančni zapisi iskazani na dan 31. prosinca 2019. godine u iznosu od 19.124 tisuća kuna (31. prosinca 2018. godine u iznosu od 20.555 tisuća kuna) odnose se najvećim dijelom na isknjižena potraživanja.

44. Transakcije sa povezanim stranama

Stranka je povezana sa subjektom kada direktno ili indirektno kroz jednog ili više posrednika kontrolira, kontrolirana je od ili je pod zajedničkom kontrolom subjekta, ima udio u subjektu koji mu daje značajan utjecaj nad tim subjektom i ima zajedničku kontrolu nad subjektom. Ukupni iznosi transakcija s povezanim strankama, potraživanja i obveze na kraju godine i povezani rashodi i prihodi za 2019. i 2018. godinu prikazani su kako slijedi:

KRAŠ d.d.
Bilješke uz godišnje financijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. - nastavak

44. Transakcije sa povezanim stranama (nastavak)

	31.12.2019.	31.12.2018.
Potraživanja od povezanih poduzetnika (bilješka 26.)	HRK'000	HRK'000
KRAŠ-TRGOVINA d.o.o., Zagreb	6.424	9.139
KAROLINA d.o.o., Osijek	1.127	230
Mesna industrija braća Pivac d.o.o., Vrgorac	675	0
PPK karlovačka mesna industrija d.d., Karlovac	260	0
	<u>8.486</u>	<u>9.369</u>
Krašcommerce d.o.o. Ljubljana	26.836	30.524
KRAŠKOMERC DOOEL, Skopje	17.414	14.337
KRAŠ trgovina d.o.o., Široki Brijeg	33.378	34.521
Kraš Commerce d.o.o, Beograd	26.786	27.592
MIRA a.d., članica Kraš grupe, Prijedor	13.971	5.086
	<u>118.385</u>	<u>112.060</u>
Ukupno	126.871	121.429

	31.12.2019.	31.12.2018.
Potraživanja za dane zajmove (bilješke 24. i 30.)	HRK'000	HRK'000
KAROLINA d.o.o., Osijek	17.500	0
MIRA a.d., Prijedor	7.654	0
Ukupno	25.154	0

	31.12.2019.	31.12.2018.
Obveze prema povezanim poduzetnicima (bilješka 36.)	HRK'000	HRK'000
KAROLINA d.o.o., Osijek	5.225	13.683
KRAŠ-TRGOVINA d.o.o., Zagreb	3.979	3.603
PPK karlovačka mesna industrija d.d., Karlovac	22	0
	<u>9.226</u>	<u>17.286</u>
KRAŠ trgovina d.o.o. Široki Brijeg	11	11
MIRA a.d., Prijedor	7.507	5.976
	<u>7.518</u>	<u>5.987</u>
Ukupno	16.744	23.273

	2019.	2018.
Prihodi	HRK'000	HRK'000
KRAŠ-TRGOVINA d.o.o., Zagreb	26.997	24.340
Krašcommerce d.o.o., Ljubljana	60.574	61.633
KRAŠKOMERC DOOEL, Skopje	25.868	27.422
KRAŠ trgovina d.o.o. Široki Brijeg	100.478	93.689
Kraš Commerce d.o.o., Beograd	21.093	19.339
MIRA a.d, Prijedor	16.951	6.536
KAROLINA d.o.o., Osijek	8.527	6.710
Mesna industrija braća Pivac d.o.o., Vrgorac	1.589	0
PPK karlovačka mesna industrija d.d., Karlovac	1.184	0
UKUPNO	263.261	239.669

44. Transakcije sa povezanim stranama (nastavak)

Rashodi	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
KRAŠ-TRGOVINA d.o.o., Zagreb	3.527	3.513
KAROLINA d.o.o., Osijek	0	161
UKUPNO	3.527	3.674

45. Fer vrijednost

Fer vrijednost je cijena koja bi se mogla primiti za prodanu imovinu ili platiti za prijenos obveze u uobičajenoj transakciji između sudionika na tržištu na dan mjerenja vrijednosti. Fer vrijednost se temelji na kotiranim tržišnim cijenama ako su dostupne. Ako tržišne cijene nisu dostupne, fer vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontiranog novčanog toka ili drugih odgovarajućih tehnika za utvrđivanje cijena. Promjene u pretpostavkama na kojima se temelje procjene, uključujući diskontne stope i procijenjene buduće novčane tokove, značajno utječu na procjene.

Fer vrijednosti kategoriziraju se u različite razine unutar hijerarhije fer vrijednosti na temelju ulaznih varijabli koje se koriste u tehnikama procjene kako slijedi:

U tablici su analizirani financijski instrumenti koji su nakon prvog priznavanja svedeni na fer vrijednost, razvrstani su u tri skupine ovisno o dostupnosti pokazatelja fer vrijednosti:

1. razina dostupnih pokazatelja – pokazatelji fer vrijednosti su izvedeni iz (neusklađenih) cijena koje kotiraju na aktivnim tržištima za identičnu imovinu i identične obveze
2. razina dostupnih pokazatelja – pokazatelji fer vrijednosti su izvedeni iz drugih podataka, a ne iz kotiranih cijena iz 1. razine, a odnose se na promatranom sredstvu ili obvezi (tj. njihovih cijena) ili neizravno (izvedeni iz cijena) i
3. razina pokazatelja – pokazatelji izvedeni primjenom metoda vrednovanja u kojima su kao ulazni podaci korišteni podaci o imovini ili obvezama koji se ne temelje na dostupnim tržišnim podacima (nedostupni ulazni podaci).

Ako se jedna ili više značajnih ulaznih varijabli ne temelji na vidljivim tržišnim podacima, procjena fer vrijednosti kategorizira se kao razina 3.

	1. razina	2. razina	3. razina	Ukupno
	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000
2019. godina				
Financijska imovina kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	9.580	0	0	9.580
Ulaganja u nekretnine	0	0	73.319	73.319
2018. godina				
Financijska imovina kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	10.910	0	0	10.910
Biološka imovina - osnovno stado	567	0	0	567
Poljoprivredni proizvodi – biljna proizvodnja	168	0	0	168
Ulaganja u nekretnine	0	14.650	17.380	32.030

45. Fer vrijednost (nastavak)

Procjena fer vrijednosti ulaganja u nekretnine bazirana je na prikupljenim podacima o tržišnoj vrijednosti nekretnina na odgovarajućim područjima. Pri tome su za izračun korištene prosječno obzervirane cijene.

Kao potporna metoda, a zbog namjene nekretnina, korištena je najamnina kao izvor novčanog toka za nekretnine.

Uz pretpostavku naplate takvih najamnina u preostalom vijeku uporabe (100 godina), te indeksaciju za inflaciju u ovom razdoblju utvrđena je vrijednost nekretnine kao sadašnja vrijednost očekivanih najamnina uz diskont. Diskontna stopa određena je na razini 3% za prostore u Hrvatskoj te 4% za prostore u BiH.

46. Financijski instrumenti i upravljanje rizicima

Upravljanje rizikom kapitala

Društvo upravlja kapitalom kako bi osiguralo da će biti u mogućnosti nastaviti s vremenski neograničenim poslovanjem dok u isto vrijeme uvećava povrat vlasnicima kroz optimizaciju odnosa duga i kapitala.

Struktura kapitala Društva sastoji se od dugovanja, koje uključuje kredite i zajmove, novca i novčanih ekvivalenata, te vlasničke glavnice koja uključuje sav kapital i sve pričuve.

Omjer neto duga i glavnice je prikazan kako slijedi:

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK '000	HRK '000
Dug (dugoročni i kratkoročni)	224.008	410.711
Novac i novčani ekvivalenti	(70.586)	(98.922)
Neto dug	153.422	311.789
Glavnica	667.701	660.620
Omjer neto duga i glavnice	23%	26%

Osim praćenja omjera duga i kapitala, Društvo također prati i omjer konsolidirane operativne dobiti prije amortizacije (EBITDA) i duga u sklopu pridržavanja uvjeta kredita poslovne banke (vidi bilješku 37.). Na dan 31. prosinca 2019. godine Društvo/Grupa je bila unutar definiranog omjera (31. prosinca 2018. godine isto).

Upravljanje financijskim rizikom

Društvo je izloženo međunarodnom tržištu, odnosno Društvo je podložno utjecaju promjena cijena glavnih sirovina na svjetskom tržištu koje ovise o kretanju tečaja stranih valuta, te je značajno izloženo utjecaju tečajnih razlika.

Financijski rizici uključuju tržišni rizik (uključujući valutni rizik i rizik cijena), valutni rizik, kamatni rizik, kreditni rizik i rizik likvidnosti.

Tržišni rizik

Aktivnosti Društva izlažu Društvo prvenstveno financijskim rizicima zbog promjene tečaja stranih valuta (vidi bilješku Valutni rizik), kamatnih stopa te promjene cijena sirovina na svjetskom tržištu. Društvo ne ulazi u različite derivativne financijske instrumente kako bi upravljalo izloženošću kamatnom i tečajnom riziku.

46 Financijski instrumenti i upravljanje rizicima (nastavak)

Valutni rizik

Društvo je izloženo tečajnom riziku prilikom kupnje sirovina i uzimanja zajmova denominiranih u drugim valutama, te kod prodaje na inozemnom tržištu. Valuta koja podliježe rizicima je prvenstveno EUR i USD. Društvo u ovom trenutku nema posebnih instrumenata zaštite već je isto djelomično osigurano kroz valutnu usklađenost imovine i obveza Društva.

Neto knjigovodstvena vrijednost novčane imovine i obveza Društva denominiranih u stranoj valuti na datum izvješćivanja je kako slijedi:

Opis	Obveze		Imovina	
	31.12.2019.	31.12.2018.	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000
Valuta EUR	147.627	41.835	137.482	131.276
Valuta USD	3.108	4.328	10.645	38.957
Ostalo	39	11	2.849	2.938
Ukupno	150.774	46.174	150.976	173.171

Kamatni rizik

Većina zaduženja na koja se obračunavaju kamate ugovorena su uz fiksnu i promjenjivu kamatu stopu. Rizikom se upravlja održavanjem prikladne kombinacije između fiksne i promjenjive kamatne stope na posudbe. Društvo u ovom trenutku nema posebnih instrumenata zaštite od ovih rizika.

Kreditni rizik

Kreditni rizik, odnosi se na rizik neispunjenja ugovornih obveza drugih ugovornih strana koji će proizvesti financijski gubitak Društva. Društvo je usvojilo politiku prema kojoj posluje samo s kreditno sposobnim ugovornim stranama, osiguravajući prema potrebi višak osiguranja za ublažavanje rizika financijskog gubitka zbog neispunjenja ugovornih obveza. Izloženost Društva i kreditni položaj drugih ugovornih strana su neprekidno praćeni, a ukupni iznos zaključenih transakcija je raspodijeljen između odobrenih ugovornih strana.

Potraživanja od kupaca odnose se na veliki broj kupaca, raspoređenih na različita zemljopisna područja. Kontinuirano vrednovanje potraživanja provodi se na temelju financijskog položaja kupaca i, kada je prikladno, pribavljeno je osiguranje potraživanja garancijom.

Društvo nema značajniju izloženost kreditnom riziku prema nijednoj ugovornoj strani ili grupi ugovornih strana sličnih karakteristika. Kreditni rizik likvidnih sredstava i derivativnih financijskih instrumenata je ograničen, zato jer druge ugovorne strane predstavljaju banke s visokim kreditnim rejtingima koji su određeni od međunarodnih agencija za određivanje kreditnih rizika.

Rizik likvidnosti

Društvo upravlja rizikom likvidnosti održavajući prikladne pričuve, bankovna sredstva i pričuve pozajmljenih sredstava, neprekidnim praćenjem predviđenih i stvarnih novčanih tokova, te uspoređujući rokove dospjeća financijske imovine i obveza.

Fer vrijednost financijskih instrumenata

Knjigovodstveni iznosi novca i novčanih ekvivalenata, te prekoračenja po bankovnim računima približni su njihovim fer vrijednostima radi kratkoročnosti tih financijskih instrumenata.

Slično tomu, knjigovodstveni iznos povijesnog troška potraživanja i obveza na koje se primjenjuju uobičajeni komercijalni uvjeti kreditiranja također su približni njihovim fer vrijednostima.

Fer vrijednosti financijske imovine i financijskih obveza kojima se trguje na aktivnim likvidnim tržištima se određuje prema cijenama koje kotiraju na tržištu.

47 Sudski sporovi i potencijalne obveze

/i/ Protiv Društva se vodi nekoliko sudskih sporova. Prema procjeni Uprave Društva, a temeljem pravnih savjeta, po navedenim sporovima za Društvo neće proizaći značajne potencijalne obveze.

/ii/ Društvo je jamac i sudužnik po kreditima koje su ovisna društva Karolina d.o.o., Osijek i Mira a.d., Prijedor sklopile s poslovnim bankama. Neotplaćeni iznos glavnice kredita po kojima je Društvo jamac i sudužnik na dan 31. prosinca 2019. godine iznosi 22.713 tisuća kuna (KAROLINA d.o.o. Osijek u iznosu od 20.187 tisuća kuna, te MIRA a.d., Prijedor u iznosu od 2.525 tisuća kuna).

48 Događaji poslije datuma Izvještaja o financijskom položaju / Bilance

/i/ Društva je dana 21. siječnja 2020. godine donijelo odluku o pokretanju postupka pripajanja KRAŠ-TRGOVINE d.o.o., Zagreb. Društvo KRAŠ-TRGOVINA d.o.o., Zagreb poslovati će do kraja 2020. godine, a nakon toga će biti pripojeno Društvu.

/iii/ Vezano za situaciju i poremećaje izazvane pojavom virusa COVID -19, Društvo poduzima aktivnosti u cilju osiguranja nesmetane proizvodnje i isporuka proizvoda kupcima. Strateške sirovine osigurane su za najmanje mjesec dana nesmetane proizvodnje, a zalihe gotovih proizvoda i trgovačke robe su dostatne za najmanje jednomjesečnu nesmetanu isporuku. Također je osigurana likvidnost i solventnost Društva. Društvo je u kontaktu sa nadležnim institucijama Republike Hrvatske i prati razvoj situacije uz primjenu preporuka nadležnih organa vezanih za zaštitu života i zdravlja zaposlenih. Društvo ne očekuje da će COVID-19 imati utjecaj na financijske rezultate i financijski položaj Društva za 2019. godinu.

U odnosu na poslovanje u sljedećem razdoblju, Društvo aktivno prati razvoj situacije oko COVID-19 te sukladno principima društveno odgovornog poslovanja provodi optimalne mjere prilagodbe i osiguranja kontinuiteta poslovanja. Ukoliko se ocjeni da će posljedice COVID-19 značajno utjecati na poslovnu i financijsku poziciju Društva u 2020. godini, u cijelosti će postupati sukladno Zakonu o tržištu kapitala.

/iii/ Dana 12. veljače 2020. Komisije za hartije od vrijednosti Republike Srpske izdala je Rješenja u kojem se navodi da Društvo i Mesna industrija braća Pivac d.o.o., Vrgorac kao osobe koje zajednički djeluju imaju obvezu na objavljivanje ponude za preuzimanje ovisnog društva MIRA a.d. Prijedor, Bosna i Hercegovina. Društvo je u postupku izrade ponude za preuzimanje.

Izuzev navedenog, nakon datum Izvještaja o financijskom položaju / (Bilance) nije bilo događaja koji bi značajno utjecali na godišnje financijske izvještaje Društva za 2019. godinu, koji bi, slijedom toga, trebali biti objavljeni.

49 Sastavljanje i odobravanje godišnjih financijskih izvještaja

Godišnje financijske izvještaje iznijete na prethodnim stranicama sastavila je i odobrila njihovo izdavanje Uprava Društva dana 13. ožujka 2020. godine.

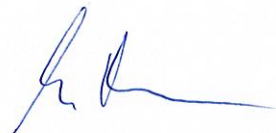
Potpisano u ime Uprave:

Damir Bulić,
predsjednik Uprave

Dinko Klepo,
član Uprave

Alen Varenina,
član Uprave